

Naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružni: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

SCLOVENECEC

Abbonamenti: Mese Din 30; Estero, mese Din 50; Edizione domenica, anno Din 96; Estero Din 120. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiali: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Ducejev govor slovenski delegaciji

Duce je napovedal, da bo obiskal Ljubljansko pokrajino

Rim, 10. junija 1941-XIX.

Duce je izjavil, da je zelo vesel, da more v Rimu pozdraviti člane sveta Ljubljanske pokrajine. Zagotovil je, da bo moralne in gospodarske potrebe celotnega slovenskega prebivalstva pokrajine osebno proučil in ugodil po posredovanju tovariša Grazioliija, v katerega ima popolno in brezpogojno zaupanje.

Strogo se bodo izvajala določila, ki jih vsebuje Statut (Ustava), s katero je bilo

ustvarjeno posebno stanje za novo pokrajino, zlasti še glede na jezik in kulturo.

Glede na povabilo, ki mu je bilo izraženo, je izjavil, da bo ob prvi priliki z veseljem stopil v neposredni stik s prebivalstvom nove Ljubljanske pokrajine.

Končno je še dodal, da bodo tudi tokrat, kakor je navada fašističnega režima, besedam neposredno sledila dejanja in Ljubljanska pokrajina bo doživela rešitev vseh svojih gospodarskih, duhovnih in kulturnih vprašanj.

Obletnica vstopa v vojno:

Važen Ducejev govor v zbornici

Rim, 10. junija. Ip. Danes popoldne ob 5 se je začela izredno važna seja Fašistovske Korporacijske zbornice, na kateri bo imel Duce izredno pomemben govor. — Govor prenašajo vse radijske postaje.

Poročilo o seji zbornice in Ducejev govor bomo v celoti prinesli v drugi izdaji našega lista.

Rim, 10. junija. Ip. General Ambrosio Bollati podaja pregled čez vojne dogodke v prvem vojnem letu v listu »Piccolo« in pravi, da je glavna značilnost te vojne, da se razporeditev italijanskih čet vrši onstran morja in je zaradi tega prehrana in strateška razmestitev čet prav težavna.

Obramba Vzhodne Afrike je izredno važna in je v prvem letu vojne italijanska vojska opravila izredno težko nalogo na Alpah. Prav tako je prešla v ofenzivo ob Marmarskem morju, branila je Cyrenaiko, ki jo je zopet zasedla s svojimi nemškimi zavezniki in dosegla uspehe v vzhodni Afriki, kjer je branila svoj imperij. Zlomila je odpor grške vojske in je odbila jugoslovansko armado in jo prisilila k zlomu. Prav tako je italijanska vojska odločilno doprinesla k begu Angležev s Kreti.

Italijanska mornarica je opravila težko nalogo, ko je izrpuvala angleško vojno mornarico, ščitila prometne zveze med Italijo in Libijo in med Italijo in Albanijo ter otoki v Dodekanezu. Letalstvo je bilo navzoče povsod in je sodelovalo s kopnimi silami, prav tako pa tudi s mornarico in je prizadevalo hude izgube sovražniku.

General Bollati zaključuje svoj članek, da se italijanske vojne sile pripravljajo nadaljevati boj v drugem letu z nezlomljivo vero v končno zmago.

Budimpešta, 10. junija. Ip. Madžarski listi posvečajo obsežne članke prvi obletnici vstopa Italije v vojno in soglasno poveljujejo junaštvu in zmage italijanskih vojnih sil. Dnevnik »Hetfoc« piše, da je v tem letu vojne Italija bila vsemu svetu časten vzgled junaštva, ko je odločilno sodelovala pri izvedbi načrtov obeh voditeljev osi za nov red v Evropi, ki bo slonel na pravičnosti. Dnevnik »Virtadac« piše, da že eno leto fašistična mladina preliva svojo kri na evropskih in afriških bojiščih ne samo za bodočnost Italije, ampak tudi za bodočnost Evrope. Dnevnik piše, da Madžari navdušeno pozdravljajo fašistične legije, ki gredo gotovo zmagi nasproti.

Ranjenci v Kraljevi loži

Rim, 10. junija. Ip. Vsi narodni svetniki razen enega se bodo danes popoldne ob 17 udeležili seje Fašistične in Korporacijske zbornice. En član

se še namreč nahaja na bojišču. 200 narodnih svetnikov je bilo namreč mobiliziranih, od tega jih je bilo 150 na grško-albanskem bojišču, ki pa so bili sedaj demobilizirani.

Kraljeva hiša je dala za sejo svojo obširno ložo na razpolago vojnim ranjencem in sestram Rdečega križa. Podčrtati je treba, da se bodo tokrat ranjenci prvi udeležili seje zbornice. Dve loži sta na razpolago zastopnikom Oboroženih Sil, v dveh drugih ložah pa bodo zastopniki Fašistične stranke. Ostale lože so določene za diplomatski zbor, za senatorje, za družine narodnih svetnikov in za časnikarje.

Nove angleške izgube po bojih na Kreti

Rim, 10. junija. Ip. Sicer zelo previdno, vendar pa nujno mora angleška admiraliteta priznavati izgube, ki jih je imela na Kreti. Sedaj je objavila, da je bila v bojih pri Kreti potopljena še ena križarka in dva rušilca, potopile pa so jih sile osi. Gre torej tokrat za tri edince, in sicer za križarko »Calcutta« in rušilca »Hereward« in »Imperial«. Križarka »Calcutta« je bila predvsem opremljena za protiletalske boje in je imela 4200 ton in so jo dogradili ob koncu prejšnje vojne, pred kratkim pa modernizirali. Križarka je imela 10 topov po 102 mm in 16 protiletalskih streljav po 40 mm. Hitrost je znašala 29 vozlov, posadka pa je štela 440 mož. Rušilec »Hereward« je bil zgrajen l. 1936. in je bil iz skupine rušilcev »Marce«, ki šteje 46 edinc. Imel je 1335 ton ter je bil oborožen s štirimi

Zakonski ukaz o Ljubljanski pokrajini pred zbornico

Rim, 10. junija. Ip. Danes dopoldne se je sešel odbor za zunanje zadeve Fašistične zbornice, da bi proučil dva zakonska ukaza, ki se nanašata na organizacijo dalmatinskega ozemlja, ki je del Kraljevine Italije in na sestavo Ljubljanske province. Ta dva zakonska ukaza bosta danes popoldne na javni seji predložena Fašistični zbornici.

topovi po 120 mm, 8 strojnimi po 40 mm in 8 torpednimi cevni po 533 mm. Hitrost je znašala 35,5 vozlov, posadka pa je štela 145 mož. Dva druga rušilca iste vrste, in sicer »Hostal« in »Hiperion« sta bila tudi potopljena na Sredozemskem morju. Rušilec »Imperial« pa je iz vrste rušilcev »Icarus« in je bil zgrajen v letu 1937. Imel je 1370 ton ter je bil oborožen s štirimi topovi po 120 mm, 8 protiletalskimi strojnimi po 40 mm in 10 cevni za spuščanje torpedov po 533 mm. Hitrost je znašala 36 vozlov, posadka pa je štela 145 mož. Med sedanjjo vojno sta bili potopljeni še dve edinci iste vrste, in sicer »Inoganc« in »Ivanhoe«.

Rim, 10. junija. Ip. Angleška admiraliteta objavlja, da sta bili potopljeni pomožni ladji »Thistle« in »Evesham«.

Socialni nemiri v Ameriki naraščajo

Delavstvo v letalskih tovarnah zahteva višje mezde

Newyork, 10. junija. Ip. Roosevelt je ukazal vojski, da naj zasede tovarne družbe »North American Aircraft Corporation« v Englewoodu v Kaliforniji, kjer so delavci proglasili stavko. Delavci so postavili straže okoli poslopj, da bi preprečili dohod oboroženih silam, toda policija se je poslužila bomb s solznim plinom, da bi lahko odstranila te straže. Straže so se najprej umaknile, na to pa so se vrnile, med tem pa je policija napravila kordon, skozi katerega bi lahko hodili na delo delavci, ki ne marajo stavkati.

Eden izmed zastopnikov družbe je izjavil, da je vkljub posegu policije položaj zelo resen. Tudi iz Rooseveltovega kabineta telefonirali vojaškemu poveljniku, da naj njegove čete zasedejo tovarno. Vodja stavkajočih je takoj brzojavil Rooseveltovemu tajniku in mu sporočil, da nastop vojske ni razorožil stavkajočih. V svoji

brzojavki je sporočil, da bombnikov ni mogoče izdelovati z bajoneti. Delavci ne bodo sprejeli nobene obljube, če jim ne bo povišana meza.

Newyork, 10. junija. Ip. Letalske tovarne North American Aircraft Corporation v Englewoodu sta prišli zasede dve koloni vojaštva na 50 oklepnih vozilih. Vsega skupaj je prišlo 3000 vojakov, ki so prišli v vsej bojni opremi s strojnimi in z nasajenimi noži na puškah. Straže stavkajočih delavcev so morale korak za korakom popustiti pred vojaštvom. Neki stavkajoči delavec, ki se ni maral umakniti, je bil ranjen od bajoneta in so ga prepeljali v bolnišnico.

Rooseveltov ukaz vojski odloča, da bo zasedbo tovarne uklenil predsednik tedaj, ko bo ugotovil, da se delo v tovarni lahko nadaljuje tako, kakor to zahteva narodna obramba. Državni tajnik v vojnem ministrstvu je pooblaščen, da mobilizira tovarniške delavce in je tudi pooblaščen, da lahko uredi vprašanje odškodnine letalski družbi.

Amerika in francoski otoki v Zahodni Indiji

Berlin, 10. junija. Tukajšnje časopisje tolmači izjavo ameriškega zunanjega ministra Cordella Hulla o zadržanju Amerike do francoskih otokov Martinique in Guadeloupe v zahodni Indiji. Hull je namignil, da bodo ameriške ladje in ameriška letala vsak dan krožila okrog in nad tema otokoma. Francoski uradni krogi na otokih pa, da so se zavezali, da ne bodo spravili z otokov nič zlata brez predhodne obvestitve USA. Nemški tisk piše, da je bila verjetno sklenjena kaka pogodba med USA in admiralom Robertom, visokim komisarjem za francosko posest na zahodni polobli. Amerika bo za protiuslugo »dovolila« dovažati na otok potrebna živila in drugo blago iz Amerike pod pogojem, da jih ne bodo vozili naprej v Francijo ali francosko Severno Afriko. Ameriki gre največ za to, da ne bi kdod odpeljal francoskega zlata, ki se nahaja na otoku Martinique.

cela drugačno kakor drugod, zaradi česar je fašizem iskal zanj tudi drugačno rešitev.

S tem smo v glavnih potezah na podlagi omenjene knjige podali začetni razvoj italijanskega fašizma po veliki zamisli Duceja Fašizma Mussolinija. Ob času največje nevarnosti popolnega razkola je fašizem Italijo rešil ter začel uresničevati svoje velike ideje.

Zaskrbljenost v Angliji narašča

Rim, 10. jun. Ip. Londonski dnevnik »Daily Herald« objavlja zanimiv članek, ki pojasnjuje zaskrbljenost, ki se širi v Angliji. Člankar pravi med drugim:

Mi moramo povedati tisto, kar se mora povedati. Mislimo moramo na tisto, kar je nemogoče misliti. Anglija lahko izgubi vojno. 20 mesecev so izključevali to možnost in 20 mesecev smo si z zvnečimi besedami skušali dati pogum. Mislimo, da so sile angleškega imperija in njegovega bogastva neizčrpne in varali smo se z mislijo, da bodo naše neizčrpne sile pomnožile neomejene možnosti Združenih držav. Izključevali smo sleherno možnost poraza in govorili smo, da se moramo zmožnosti do končne zmage. Toda izraz končna zmaga je nevaren, kajti pri tem smo izgubili čast, ker smo mislili, da se bo vse dobro končalo. Ko smo se tako zanašali na končno zmago, so nas spodili iz Norveške, iz Francije, iz Nizozemske, iz Belgije, iz Libije in iz Grčije. Vsaka teh dob vojne je bila hud poraz, toda vsak poraz smo angleškemu javnemu mnenju pojasnjevali kot korak proti končni zmagi. Položaj Anglije pa je bil težak že tedaj na tisti dan, ko smo stopili v vojno. Naše upanje na zmago se mora naslanjati na prepričanje, da se mora vsak del vojne bojevati tako in s tako silo, kakor je še nismo nikdar pokazali. Očitajo nam hinavščino, zavedajmo pa se, da bo končna zmaga možna samo tedaj, kadar bomo vrgli v boj vse razpoložljive človeške in materialne sile imperija. Od tega pa smo še resnično zelo daleč.

Izvidniško letalo nad Gibraltarjem

Madrid, 10. junija. Ip. Neko izvidniško letalo je preletelo Gibraltar. Protiletalsko topništvo je streljalo nanj, pa ga ni zadelo in ga tudi ni prisililo k umiku. Od italijanskega bombardiranja naprej traja v trdnjavi veliko vznemirjenje.

Rim, 10. junija. Te dni je letelo več angleških letal preko Gibraltarja proti vzhodu. Letala so se za kratek čas spustila na neko zakrito letališče, nato pa so odletela naprej. Mogoče so ta letala okrepitev za Egipt, kjer Angležem, kakor je znano, zelo primanjkuje letal. Eno vodno letalo, ki se je hotelo spustiti v Gibraltarskem zalivu v vodo, se je s posadko vred potopilo.

Protizidovski zakoni v Franciji

Kakor je znano, veljajo sedaj v Parizu precej trdi protizidovski zakoni. Oblasti se trudijo, da bi čim bolj odstranile židovski vpliv iz gospodarskega življenja v Parizu in tudi drugod po Franciji. V zvezi s tem je bilo sedaj zaprtih zelo mnogo židovskih podjetij v mestni četrti Saint Paul, ki je bilo v resnici nekaj židovskih ghetto. Izdana je bila naredba, naj se podro skoraj vse stavbe v tej četrti in naj se zgrade nove moderne stanovanjske hiše. Istočasno so začeli čistiti tudi med francoskimi zdravniki. Po obstoječih statistikah je v Franciji, francoski severni Afriki ter v kolonijah 27.000 zdravnikov, od teh pa je 6000 židov.

Tajna razprava proti legionarjem v Romuniji

V Bukarešti je sedaj glavna razprava proti tistim legionarjem, ki so uprizorili januarsko vstajo v Bukarešti in po vsej državi. Med obtoženci je tudi bivši ministri podpredsednik Horia Sima. Razprava je tajna. Med drugimi obtoženci so še razni prvaki legionarskega gibanja, višji uradniki in oficirji, bivši rektor bucareštanskega vseučilišča, ravnatelj lista »Cuventul« Panaitecu, bivši glavni policijski ravnatelj knez Ghika in mnogi drugi.

700 ljudi v zatočišču v Čunkingu umrlo

Čunking, 8. junija. (United Press.) Čunking je nedavno doživel svoj prvi nočni napad z bombniki. Prihrumelo je 72 japonskih bombnikov. V zatočišču, velikanskem predoru, je bilo skritih pred napadom 700 možkih, ženskih in otrok, ki so vsi pomrli. Japonski bombniki so metali bombe na Čunking in več bomb je padlo na glavni vhod v predor, ki je bil v središču mesta. Na tisoče Kitajcev, ki so pribežali v predor, so se zgnatli proti sredini tunela in začelo je primanjkovati zraka, tako da se je 700 ljudi zadušilo.

Razen teh 700 ljudi, ki so se zadušili v predoru, pa je pri tem bombnem napadu pomrlo še več drugih oseb. Vso noč so bile na delu reševalne kolone. Medtem so japonski bombniki bombardirali več delov mesta in pa zahodne dele predmestja. Nekaj zažigalnih bomb bi bilo skoraj zadelo ameriško poslaništvo, saj so padle samo 200 m daleč od poslopja na tla. Zažigalne bombe so v zahodnem delu mesta zažigale poslopja in barake na 2 kv. kilometra daleč. Več tisoč ljudi je brez strehe.

Fašizem in kmet

Mussolini je v svojem listu »Popolo d'Italia« zapisal naslednje besede: »Fašizem bo vedno ostal gibanje manjšine, in sicer bistveno gibanje mestne manjšine. Fašizem se nikakor ne sme izgubiti kje zunaj mest.« S tem je hotel povedati, da je začetek fašizma v bistvu gibanje mestnega prebivalstva, zlasti delavstva. Volpe v svoji knjigi pravi k temu takole:

»Človek bi skoraj mislil, da prvotni fašizem, ki dobro pozna delavske množice, ki vabi v svojo sredo tudi poljedelskega delavca, da bi ga odvrgel od socialistične stranke, vendar le ne pozna niti zemlje, niti kmetijstva. To bi bilo docela razumljivo, saj je Mussolini prišel iz vrst tistega socializma, ki se je sicer brigal za poljedelskega delavca, ki pa ni imel nobene sile pri malih kmetištih in najemnikih, kakor tudi ne pri tistih obdelovalcih zemlje, kateri so nekako v sredi med najemniki, kakor tudi ne pri tistih obdelovalcih zemlje, kateri so nekako v sredi med najemniki in praviimi kmečkimi posestniki.

Za razumevanje tega, kar gori pravi Volpe, je pa treba omeniti, da Italija takrat skoraj še ni poznala takega kmečkega stanu, kakršnega imamo pri nas. Skoraj vsa Italija in njena zemlja je bila razdeljena na velike latifundije, velika veleposestva, na katerih so obdelovali zemljo veliki in mali najemniki. Na Goriškem in v Furlaniji, kakor tudi v Dalmaciji so se ti najemniki imenovali ko-

loni. Na Goriškem je bilo kolonstvo pred svetovno vojno doma edino le še v Brdih, pa tudi tam je bilo med njimi že mnogo pravih kmetov ali pa so že večji kmetje tudi imeli svoje manjše najemnike ali kolone. Nižje doli v Italiji pa je bilo najemništvo na velikih posestvih — latifundijah — navadna oblika kmetijskega gospodarstva. Oblike najemnikov pa so bile različne. Tako je na primer v Toscani bil sistem »mezzadria«, ki je določal, da je polovica pridelka pripadla lastniku posestva, druga polovica pa je ostala najemniku.

Odkar pa je v Italiji fašizem prišel na oblast, je začel reševati tudi kmetijsko vprašanje, in sicer čisto po svoje. Fašizem je uresničil veliko Mussolinijevo zamisel, ko je osušil velikanska Pontinska močvirja, kjer je napravil docela nove kmečke naselbine. Prav tako je v severni Afriki tamkajšnje italijanske kolonije naselil s italijanskimi kmeti. Tako je fašizem v materini zemlji in v kolonijah začel ustvarjati samostojen kmečki stan, kakršnega poznamo tudi pri nas. Pozabiti pa ne smemo, da je v Italiji precej udarna navada, da imajo mestni ljudje tu ali tam kje na deželi majhno posestvo »poderec«, ki ga obdelujejo s svojimi najemniki. Tjakač hodi meščen na oddih, od tamkaj dobiva zelenjavo, sadje, olje, vino itd. Tako je v Italiji tudi povprečni mestni človek precej bolj zraščan z zemljo, kakor pa v severnih krajih.

Tako je vprašanje kmečke zemlje v Italiji do-

10. junij: praznik Mornarice

Vsa Italija slavi ob obletnici vstopa v vojno dan Kraljeve Mornarice

Rim, 9. junija. LP. Posebna številka lista »Oborožene sile«, ki ga izdaja Ministrstvo za vojno mornarico, je za tretji dan mornarice objavila naslednjo Ducejevo poslanico:

»Kraljeva mornarica slavi svoj tretji dan v enem izmed najodločilnejših trenutkov sedanjih vojn, ki ima posledice značajne med dvema svetovoma. Kakšna pot od skromne, pa vendar junaške mornarice, ob začetku Kraljevine Italije do današnje mornarice, ki pozna in premaga razdalje in tžave ter pobija sovražnika na oceani! Ni govorniško zatirjevati, da tako imeli pogum poveljnikov in posadk, rimska

ravnodušnost ranjenih, veliko število padlih osvetljujejo Kraljevo Mornarico s soncem slave! Verovatno, uhogati, bojovati se, to je resnično sveti znak boja in zmage za italijanske mornarje.«

Rim, 10. junija XIX.

MUSSOLINI

Državni podtajnik v mornariškem ministertvu admiral Arturo Riccardi je za današnji dan poslal italijanskim mornarjem naslednje sporočilo:

Italija danes slavi tretji praznik Mornarice v vojni, ki naj po novem moralnem in političnem redu da svetu ravnovesje in pravičen mir. Mor-

narji Italije, italijansko ljudstvo je s vami in gleda na vas s ljubeznijo, s zaupanjem ter s poudarjenim občudovanjem. Bodite vredni tega zaupanja, ki vas v soju vaše nekdanje slave in v blišču vaše današnje sile dela za dediča prestavnega izročila. Vaša odločnost je jeklena kakor vaše ladje, bolj kakor kdaj koli ste pripravljeni zagotoviti domovini uspešno pomoč, da doseže vse svoje pravice. Prestali ste trde in silovite preskušnje. Trde in silovite preskušnje morate še prestajati. Prestali jih boste, zakaj zavedate se velikega zgodovinskega trenutka in imate popolno vero v sijajno usodo naše ljubljene Italije.

Nell'Africa orientale, nel Galla e Sidamo, proseguono tra combattimenti vivaci i movimenti, ostacoli dal maltempo, delle colonne nostre ed avversarie. Nella zona di Gondar il nemico ha bombardato e mitragliato la ridotta di Debra Tabor, rinnovando quindi l'intimazione di resa, che il nostro presidio ha respinto.

Nostri sommergibili in Atlantico hanno affettato un importante convoglio nemico ed hanno affondato nove piroscafi per complessive 63 mila tonnellate.

Respinti tentativi nemici presso Tobruk

Il Quartiere generale delle forze armate comunica:

Nel Mediterraneo centrale, a sud ovest di Malta, nostri velivoli hanno sostenuto un combattimento con la caccia avversaria: un caccia nemico è stato abbattuto; un nostro velivolo non ha fatto ritorno alla base.

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk, sono stati prontamente ricacciati piccoli tentativi di sortita del nemico. Le nostre artiglierie hanno battuto con visibili risultati batterie e depositi di munizioni della piazza. Reparti aerei italiani e tedeschi hanno attaccato postazioni contraeree ed apprestamenti difensivi nella zona di Tobruk e presso Marsa Matruh. A Tobruk sono stati provocati danni ed incendi. Due

velivoli nemici tipo »Hurricane« sono stati abbattuti da cacciatori germanici.

Nella notte sul 9, il nemico ha compiuto nuovamente incursioni aeree su Tripoli e Bengasi.

10. Giugno: La Festa della Marina Reale

Il Messaggio del Duce

Il numero speciale di »Prore armate« edito a cura del Ministero della Marina in occasione della terza giornata della Marina pubblica il

seguito messaggio del DUCE: La R Marina celebra la sua terza giornata in uno dei momenti più decisivi di questa guerra che ha ormai il carattere di una guerra fra due mondi. Quale cammino dalla esordiente e pur eroica marina degli inizi del Regno di Italia, alla nostra di oggi che conosce e supera gli spazi, le difficoltà e batte il nemico negli oceani. Non è retorica affermare che l'ardimento talora temerario di comandanti e di equipaggi, lo stoicismo romano dei feriti, l'alto numero dei caduti, illuminano la R. Marina con il sole della gloria! Credere, Obbedire, Combattere, il trionfo litorale, appare veramente come l'insegna Sacra di combattimento e di vittoria per i marinai d'Italia!

Roma 1 Guigno 19.

MUSSOLINI

Il Messaggio del Sottosegretario alla Marina

Il sottosegretario alla Marina ammiraglio Arturo Riccardi ha inviato il seguente messaggio

Nemško vojno poročilo

Berlin, 10. junija. LP. Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva se glasi:

Letalstvo je na angleški južni obali in na Atlantiku potopilo dve tovorni ladji s skupno 10.000 tonami, dva ostala parnika pa sta bila na Atlantiku v viniški škotske tako zelo poškodovana, da je treba računati tudi z njuno izgubo. V Bristolskem prelivu je bomba zadela oboroženo sovražno ladjo.

V severni Afriki so bili sovražni napadi na nemško-italijanske postojanke pri Tobruku odbiti. Oddelki nemškega in italijanskega letalstva so bombardirali angleške postojanke protiletalskega topništva in trdnjavske naprave pri Tobruku in Marsa Matruhu.

Pri bojih nad Sueškim kanalom in v Severni Afriki ter pri poskusih poleta nad zasledeno ozemlje je sovražnik izgubil 10 letal.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči priletel nad nemško državno ozemlje.

Pri bojih proti angleškemu brodogradu so se zlasti odlikovali letalski oddelki armadnega generala Stumpfa. V tednu od prvega do sedmega junija so potopili 11 parnikov s skupno 80.000 tonami in zelo poškodovali 15 parnikov. Tako so ti oddelki od 1. februarja 1941 skupno potopili 33 trgovskih ladij s skupno 200.000 tonami, 86 ladij pa poškodovali.

100 pod ničlo na Finskem

Helsinki, 9. junija. V teh dneh je izreden val mraza zajel nekaj pokrajin na Finskem, tako da je nastopil mraz kar 10 stopinj pod ničlo!

Vojno poročilo štev. 376

Odbiti sovražni poskusi pri Tobruku

Rim, 10. jun. LP. Glavni stan oboroženih vojnih sil objavlja uradno vojno poročilo štev. 370, ki se glasi:

Sredozemsko morje: Na jugozahodu od Malte so se naša letala spustila v boj s sovražnimi lovci, eno sovražno letalo je bilo sestreljeno, eno naše letalo se ni vrnilo na svoje oporišče.

Severna Afrika: Na bojišče pri Tobruku so bili majhni sovražni poskusi izpada hitro odbiti. Naše topništvo je s vidnimi uspehi bombardiralo sovražne baterije, skladišča streliva in druga skladišča v trdnjavi. Italijanski in nemški oddelki letal so napadli sovražne protiletalske baterije in obrambne naprave pri Tobruku in pri Marsa Matruhu. Škoda in požari v Tobruku. Nemški lovci so sestrelili 2 sovražni letali vrste Hurricane. V noči na 9. junij je sovražnik znova poletel nad Tripolis in Benghazi.

Vzhodna Afrika: V pokrajini Gala in Sidamo se nadaljuje hudi boji, premikanja italijanskih in nemških kolon pa ovira slabo vreme. V pokrajini Gondar je sovražnik bombardiral in s ognjem iz strojne obisipal Debra Tabor, nato pa je ponovil poziv na predajo, ki pa je bil odbit.

Atlantiki: Italijanska podmornice so napadle važen sovražni ladijski sprevod in potopile skupno 9 parnikov s tonažo 63.000 ton.

Angleži napada o Sirijo iz Palestine in Transordanije

Rim, 10. junija. LP. Iz raznih virov so se o dogodkih v Siriji izvedele naslednje podrobnosti:

Francosko uradno poročilo pravi, da so prednje čete pod poveljstvom generala Dentza, vrhovnega komisarja v Siriji, že v stiku s sovražnimi silami, ki iz Palestine vdirajo v smeri proti Dжеб Drusu. Boji se nadaljujejo in redne oborožene sile izvajajo naloge, ki so jim bile podeljene. Angleška letala so zjutraj bombardirala letališče Mezze v bližini Damaska, škoda pa ni bilo in tudi ne žrtev. Računajo, da štejejo sovražne sile, ki se bojujejo na palestinski meji, približno 20.000 mož.

Angleške čete so skupno s oddelki generala de Gaullea napadle Sirijo v nedeljo, dne 8. junija ob 2 zjutraj.

Viehy, 10. junija LP. Poročilo, da so angleške sile in čete de Gaullea napadle Sirijo, je zelo neugodno vplivalo v Viehyju in vsi krogi obsojajo to dejanje. Povsod poudarjajo, da je bil ta angleški napad neupravičen. Anglija izvaja pri tem samo načrt, da bi se polastila francoskih kolonij. Tako, kakor je Anglija sedaj postopala, je postopala že pri napadih na Mers El Kebir pri Oranu, na Dakar, v Gabonu in v Novi Kaledoniji. Tam ni bilo Nemcev, prav tako pa jih ni sedaj v Siriji. Tako se hoče Anglija na francosko škodo stresti porazov na Sredozemskem morju in na Bliznjem Vzhodu. De Gaulle je večkrat izjavil, da se nikdar ne bo vojskoval proti Francozom. Ta obljuba je bila vnesena tudi v pogodbo, ki je bila vnesena tudi v pogodbo, ki je bila sklenjena med njim in Churchillom lanske leto. Sedaj pa je de Gaulle pokazal, kako zna držati besedo. Francoski vladni krogi tudi opozarjajo na izjavo francoskega izdajalca Catrouxa in na izjave angleškega poslanika v Kairu.

Grožnje egiptovski vladi

Rim, 10. junija. Vlada na Egiptu je postala že kar dramatična. Angleški poslanik in visoki komisar v Kairu sir Miles Lampson je začel egiptovski vladi naravnost groziti. Tako je zagrozil, da bo Anglija v primeru, če Egipt ne bo hotel stopiti v vojno »iz varnostnih razlogov« protinapadnim namenom osiščati, prisiljena spustiti v zrak velikanske nasipe ob reki Nilu pri Assuanu. V Kairu označujejo to grožnjo za angleški pritisk na Egipt, da bi stopil v vojno.

Nemško stališče o dogodkih v Siriji

Berlin, 10. junija. LP. Trenutno se ni pričakovati, da bi nemška vlada zavzela kakšno stališče glede angleškega napada na Sirijo. Nemčija ostaja za enkrat samo opazovalka dovolj pozorna in skrbna. Opušči ji je treba vse napovedi o razvoju spora med Francijo in Anglijo in o tem, kakšne strateške prednosti si hoče Anglija pridobiti v Siriji. Sicer pa se spopadu pripisuje lokalna važnost, da si spada bolj v okvir velike bitke na Sredozemskem morju. Sicer pa je znano, kaj je Reuterjev poročevalec povedal, ko je obširno razložil angleške namene z napadom na Sirijo. Anglija hoče predvsem okrepiti položaj Aleksandrije in zboljšati obrambo prometnih zvez skozi Suez. To je cilj boja za Sirijo, ne pa ljubezen do Arabcev. Sicer pa ves angleški tisk piše, da je nazadnje Anglija prevzela pobudo, da si ta pobuda sad poraza na Kreti.

Berlin, 10. junija. LP. List »Politika« in diplomatska korespondenca piše o dogodkih v Siriji in pravi, da je bila Anglija tista, ki je lahko vedno nadaljevala svojo politiko ropanja in izvaja sedaj to svojo politiko proti svoji bivši zaveznici. Se v času »pristranskega zavezništva« ni Anglija gledala z mirnimi očmi na dejstvo, da je bila Sirija v francoskih rokah. Seveda hoče s Sirijo Anglija izvajati svoje nadzorstvo nad vsemi arabskimi ozemlji. Ze 29. maja 1941 je zunanji minister Eden izjavil, da gleda Anglija z največjimi simpatijami na težnje sirskega lista, te težnje pa bo Anglija vedno podpirala, da bi se uresničilo arabsko narodno edinstvo, seveda pa bi se to zedinjenje izvršilo pod obliko angleške diktature in sicer tako, kakor se že izvaja v Palestini, v Transjordaniji, v Egiptu in sedaj v Iraku.

Berlin, 10. junija. LP. Nemški tisk zavrača trditve angleške propagande. Tako zavrača zlasti list »Zwölf Uhr« trditve angleškega tiska, češ da so Angleži ujeli v Siriji 140 nemških padalcev, in

pravi, da je to zopet ena izmed velikih Churchillovih laži v zadnjem tednu. Nemški listi poudarjajo, da je angleška propaganda morala opraviti napad na Sirijo na ta način, da so morali iznajti novice o pristajanju nemških padalcev v Siriji. Toda pri vsem tem ni niti besedice resnice in je vse to proizvod iste angleške propagande, ki je že iznašla, da so nemški padalci pristajali na Kreti v novozelandskih oblekah.

V zvezi z drugimi dejstvi pa v Berlinu podčrtavajo, da je Churchill moral priznati, da je Anglija v boju pri Kreti izgubila še tri druge rušilce in eno križarko.

Položaj v Iraku

Berlin, 10. junija. LP. Politični in časnikarski krogi poudarjajo, da je zelo aktualno vprašanje položaja v Iraku. Znano je, da se iraška plemena dala svojem boju za osvoboditev arabskega sveta popolnoma protiangleški značaj in ta boj se mora nadaljevati z vsemi sredstvi in za vsako ceno. V nemškem zunanjem ministertvu so danes izjavljali, da tak protiangleški boj ne sme v nobenem slučaju izgubiti na svojem pomenu in na svoji aktualnosti. Sicer je moral biti boj za osvoboditev Iraka trenutno prekinjen zaradi premoči tehničnih angleških sredstev, vendar to ne pomeni, da bi bil s tem boj že končan. Vse kar se je dogodilo, ni bilo drugega, ko začetek najvažnejših dogodkov.

Bardossy poroča o poti v Rim

Budimpešta, 10. junija. LP. Predsednik madžarske vlade Bardossy ej bil včeraj sprejet na avdijenco pri regentu, kateremu je poročal o svojih razgovorih v Rimu.

Danes bo seja vlade, med katero bo Bardossy podal poročilo o potovanju v Italijo. Nato pa bo Bardossy poročal še zunanje političnemu odboru v parlamentu, ki se bo tudi sešel ta teden. Jutri pa bo seja vladne stranke v navzočnosti predsednika vlade.

Hrvatska mirno gleda v bodočnost

Zagreb, 10. junija. LP. Dr. Mladen Lorković, državni podtajnik v zunanjem ministertvu, je govoril tujim časnikarjem in je poudaril, da po glavnih vidikih sestankih z Ducejem in Hitlerjem hrvaški narod vedro gleda v bodočnost. Vlada je bolj ko kdaj prepričana, da bo hrvaška neodvisna država v tem odseku Evrope opravila svojo nalogo, potem ko je bila uničena srbska klika, ki je intri-

giral za vojno. Ta del Evrope je krenil na pot trajnega in pravičnega mira.

Berlin, 10. junija. LP. Snoči je italijanski veleposlanik v Berlinu Dino Alfieri priredil večerjo na čast hrvaškemu poslaniku Eks. Benžolu. Večerje so se udeležili številni poslaniški člani diplomatskega zbora, visoki uradniki zunanega ministertva in druge ugledne osebnosti.

Slovensko zastopstvo pri guvernerju Rima

Govor župana mesta Ljubljane dr. Jure Adlešiča

Rim, 10. junija. LP. Včeraj je guverner mesta Rima Eks. princ Colonna sprejel slovensko delegacijo in je imel župan mesta Ljubljane gosp. dr. Jure Adlešič ob tej priliki naslednji govor:

EKSCELENCA!

Ponosni na visoko čast, katero je Duce blagovolil izkazati prebivalstvu ljubljanske pokrajine s tem, da sprejme v Palazzo Venezia njen sosvet in predstavnike njenega glavnega

mesta, prihajamo danes na ta Kapitol, s kate-rega je izžarevala in še izžareva luč Rima.

Zelo hvaležen sem Vam, Eksceleca, tudi v imenu članov sosveta ljubljanske pokrajine za Vašo prijazno povabilo, ki nam je dalo možnost, da izročimo Vam na tem Visokem mestu, zibelki tako velike zgodovine, vdani in hvaležni pozdrav naših somesčanov.

Ime Rima je za Ljubljano sinonim njenega tisočletnega izvora, kajti na temeljih stare rimske Emona je zrastle današnje naše mesto, ki ima čast biti član imperialne Italije.

V svojih muzejih čuvamo verno in skrbno nemaljavne spomine, katere so rimski legionarji zapustili v dolini ljubljanske. Čuvamo jih v enako vestnostjo in enako ljubeznijo, kakor bomo hranili v svojih srcih odkritosrečno obljubo zvestobe, ki smo jo poklonili Kralju Imperatorju in Duceju, pod katerega modrim in prosvetljenim vodstvom se je Italija dvignila do imperialne slave.

EKSCELENCA!

Ko Vam ponavljam svoje osebne izraze hvaležnosti za izkazano mi čast, prosim, da sprejmete obenem čustva hvaležnosti in spoštovanja, ki jih po meni prebivalstvo ljubljane pošilja Večnemu mestu.

ECCELLENZA,

fieri e orgogliosi dell'alto onore che il Duce ha voluto fare alla popolazione della Provincia di Lubiana, ricevendo a Palazzo Venezia la Consulta e il rappresentante di quella città, veniamo oggi su questo Campidoglio dal quale si irradia e si irradia le luce di Roma.

Vi sono molto grato Eccellenza, anche a nome dei consultori della Provincia di Lubiana, per il Vostro cortese invito che ci dà modo di portarvi in questa illustre sede, culla di tanta storia, il devoto, grato saluto dei nostri concittadini.

A Lubiana il nome di Roma è sinonimo delle millenarie sue origini perché sulle fondamenta della romana Emona è sorta la città che oggi si onora di far parte dell'Italia imperiale.

Nei nostri musei conserviamo con religiosa cura gli inimitabili segni che i legionari di Roma hanno lasciato nella valle della Lubiana: li conserviamo con la stessa gelosa cura e con l'eguale amore con i quali custodiremo nei nostri cuori leali la promessa di fedeltà che abbiamo elevata alla Maestà del Re Imperatore e al Duce sotto la cui guida saggia e illuminata l'Italia ha conosciuto le glorie imperiali.

ECCELLENZA,

mentre Vi rinnovo le mie personali espressioni di gratitudine per l'onore concessomi, Vi prego di accogliere i sentimenti di riconoscenza e di omaggio che a mio nome rivolgo all'Urbe la popolazione di Lubiana.

Washington, 10. junija. LP. Roosevelt je poklical v Belo hišo admirala Kimmela, glavnega poveljnika ameriškega vojnega brodogradu.

Madrid, 10. junija. LP. General Franco je sprejel apostolskega nuncija, s katerim se je pogovarjal eno uro.

Na razstavi »Žara«

Pet mladih talentov se je predstavilo Ljubljani

Ljudje, ki jih privede pot po Vegovi ulici mimo realne gimnazije, niti ne opazijo na vratih, ki vodijo na dvorišče, skromnega napisu »Slikarska razstava«. Tudi tisti, ki ga vidijo, se večinoma zanj ne zmenijo. Pa bi vendar doživeli lepo presenečenje, če bi sledili vabilu tega napisu, zavili z dvorišča po stopnišču do drugega nadstropja ter pogledali v risalnico: tam bi odkrili razstavo mladih talentov, ki jih veže društvo »Žara«. Letos razstavljajo v drugo. Lani jih je bilo v »Žaru« še 7, 4 iz osmega, 3 iz sedmega razreda klasične gimnazije. Letos jih je ostalo še pet, samih osmošolcev, ki zapuščajo srednjo šolo ter stopajo v svet. Razstava pove, da je njihov korak v življenje samozavesten, da ti fantje svojih talentov ne bodo zakopali. Potnik, Kosmač, Peršin, Puntar in Arko so napolnili risalnico s svojimi akvareli, olji, temperami in risbami. Pokrajine, tihožitja, portreti, karikature, plastike, vse to priča o vsestranskem hoteanju, vsebina in oblika pa kažejo

veliko umetniško doživljanje in nenavadno tehnično obvladovanje. Nekaj akvarelov je takih, da bi jih z užitek gledali na razstavah, o katerih se na dolgo in široko piše. Da so imeli ti fantje sredstva za boljše opremo razstave, za večje prostore, za okvirje itd., bi vsa stvar izgledala še drugače. Toda tudi ta primitivnost je privlačna, saj pove več, kakor vse drugo o razmerah, v katerih so svoja dela ustvarjali. Na nekaterih delih je napis »prodano«. Toda cena, za katero so te slike bile prodane, je tako nizka, da se vidi, da so bili fantje res primorani spraviti nekaj v denar, da so si nabavili papir, barve, olje, platno. Ni namen teh vrstic kritično razmišljanje o vrednosti take-le razstave; naj bi služile kot opozorilo poklicnemu kritiku, ki bo tu odkril nepoznane talente in naj bi pokazale ljudem, ki jih zanese pot mimo realke, da se za napisom »razstava« skriva prilika, ki zasluži pozornost.

Šport

Italijansko nogometno prvenstvo še ni odločeno. V nedeljo se je vršila v Rimu finalna tekma italijanskega nogometnega prvenstva. Srečali sta se Roma in Venezia, zmagovalca kluba iz polfinala, v katerem je Venezia zmagala zelo prepričljivo. Roma pa si je šele v ponovitvi priborila pravico nastopa v zaključnem boju. Toda tudi nedelja še ni prinesla odločitve. Tekma se je končala neodločeno 3:3. V prvem polčasu je imela Roma lepe izgleda, da bo zmagala, ker je vodila 3:2. V drugem polčasu pa je Venezia zabil tretji gol ter ter dosegla izravnano, katero je potem trdovratno branila in tudi obranila. Prihodnjo nedeljo bo ponovitev.

Prvenstvo B in C razreda v Italiji se bliža koncu. V B razredu vodi Liguria s 49 točkami, sledi ji Modena s 48, tretja je Brescia s 46 točkami. V C razredu vodi Fuornara, ki ima 36 točk. 14 letna italijanska rekorderka. Nov italijanski plavalni rekord na 300 m prosto je postavila šele 14 letna Pavia Brussatti v Turinu, članica Juventusa. Preplavala je 300 m v času 4:05.5. Prejšnji rekord je imela Campregher (Trento) 4:56.2.

Najmlajši švedski težkoatlet je 16 letni Jurij Bruselet, ki kljub svoji mladosti dvigne z eno roko 100 kg utež. Mlademu Švedu obetajo še sijajno športno kariero.

Zagrebski lahkoatletski rezultati. Hašk je priredil v soboto na svojem igrišču medklubne tekme. Spored je obsegal tri teke, štiri mete in tri skoke. Udeležba pa je bila slaba: samo 24 atletov je nastopilo in še med temi dva nemška vojaka! Tekmovanje ni prineslo nobenih presenečenj, pokazalo pa je, kakor že miting Concordie, da v Zagrebu nimajo sprinterjev. Rezultati: kroga Ivekovič (Concordia) 12.87; tek 100 m (samo trije tekmovalci) Rubin (Hašk) 11.7; skok v višino Martelja (Maraton) 1.65; met diska Ivekovič (Concordia) 36.53, tek 3000 m (6 tekmovalcev) Mihalj (Concordia) 9:48.6; skok ob palici Majer (Hašk) 3.20, met kopja dr. Miloš (Concordia) 48.79, skok v daljavo Urbič (Maraton) 6.78 (enkrat s prestopom 7.021); met kladiva Puhovič (Concordia) 42.53, štafeta 4 krat 100 Hašk 48 sek.

Tekme za »veliki nogometni pokal« v Zagrebu so se v nedeljo končale. Pokal si je osvojila Concordia s svojo zmago nad Gradjanskim 2:0. Hašk je s svojo zmago 2:0 nad Železničarji prišel na drugo mesto, na tretjem je Gradjanski, na četrtem Železničar.

Tenis Berlin : Zagreb 7:4. V Berlinu je priredil teniški klub Rot-Weiss za binkošne praznike turnir, na katerem je nastopila tudi reprezentanca Zagreba. Dasi je poslal Zagreb na to srečanje najmočnejšo ekipo, ki je prej reprezentirala tudi bivši jugoslovanski tenis, je vendar razmeroma slabo odigrala. Končni rezultat se glasi 7:4 za Berlin. Odreka sta zlasti Puncer in Palada, dočim so se dobro držali Mitič in Branović ter Kovačev in Florianova. Zanimali bodo rezultati: Branović—Koch 6:1, 1:6, 3:6, 6:4, 6:2; Henkel—Puncer 6:1, 6:3, 6:3; Goepfert—Palada 6:1, 6:3, 6:1; Mitič—Menzel 5:7, 6:1, 8:6, 6:0; izven konkurence Henkel—Mitič 6:1, 6:1, 6:2; moški pari Henkel—Goepfert : Puncer—Palada 4:6, 6:3, 5:7, 7:5, 6:3; Menzel—Koch : Mitič—Branović 6:1, 6:1, 6:2; ženske: Kovač—Kaeppel 6:4, 6:3; Rosenow—Kovač 6:2, 3:6, 6:2; Kaeppel—Florian 6:4, 7:5; Rosenow—Florian 6:4, 6:0; ženski pari Kovač—Florian : Kaeppel—Rosenow 6:2, 8:6.

Gospodarstvo

Italijanska trgovinska mornarica

V letu 1914. je imela italijanska trgovinska mornarica približno poldrug milijon ton ladijskega prostora. Do leta 1940 pa se je tonaža povečala na 3 in pol milijona ton. Pred sedanjim spopadom je Italija prevozila po morški poti 17 milijonov ton blaga, od katerih pa je samo 12 milijonov ton lahko prevozila domača mornarica. Na zadnji seji je Pomorska korporacija sklenila, da bo znala tonaža italijanske trgovske mornarice po vojni 9 milijonov ton.

Ta nova trgovinska mornarica bo nastala takole: tonaža ladij družbe Finmare bo narasla od 1.3 na 2 milijona ton, redne linije proste plovbe od 0.25 na 0.5 milijona ton, ladje-cisterne od 0.45 na 0.8 milijona ton, ostalih specialnih ladij od 0.25 na 0.5 in tovornih ladij od 1.3 na 5.2 milijona ton. Največje povečanje bo torej doživela prostornina ladij za tovorno plovo. Pričakovati je namreč, da bodo letni dovozi narasli od 17 milijonov ton (v letu 1939) na 30 milijonov ton. Povečanje uvoza bo predvsem za industrijske surovine.

Hrvatizacija Jugojepla v Sarajevu. Iz Zagreba poročajo, da je Hrvatska vlada spremenila naziv družbe »Jugojepla« v »Hrvatski rudniki in toplotne«. Dosedanji člani uprave in nadzorstva so razrešili svoje dolžnosti. Za vodstvo proizvodnje je postavilo ministristvo za gozdove in rudnike komisarije. Vse pogodbe, ki so bile za državo škodljive, bodo revidirane, zlasti pa velja to za osebe in tvrdke iz nekdanje kraljevine Srbije.

Romunska zunanja trgovina. V prvih 3 mesecih letos je znašal romunski uvoz 4.581 (lani v prvih 3 mesecih 6.514) milijonov lejev, izvoz pa 6.756 (8.807) milijonov lejev. Letos je prišlo 65% vsega uvoza iz Nemčije, kamor je šlo 58% vsega izvoza. Niso pa v tem vpošteevane številke prometa s protektoratom. Italija je vzela 12.7% romunskega izvoza, dočim je Romunija dobavila 10.6% vsega uvoza. Na tretjem mestu v zunanji trgovini je Turčija.

Notranje posojilo v Bolgariji. Bolgarska vlada namerava razpisati notranje posojilo v znesku 1.800 milijonov levov.

Povišanje podpore rodbinam vojakov. Po nalogu Duceja se bodo od 15. junija dalje povišale podpore družinam mobiliziranih vojakov: za ženo od 6 na 8 lir dnevno, za vsakega otroka od 2 na 3 lire dnevno.

Zvišanje delavskih mezd na Madžarskem. Od 1. maja dalje so plače državnih uradnikov in nameščencev na Madžarskem zvišane za 5.5% na ta način, da so dobili javni uslužbenci delno povišanje v obliki draginske doklade, delno pa se jim je zvišala osnovna plača. Istočasno so se zvišale tudi družinske plače in pokojnine.

Iz zadružnega registra. Pri Električni zadrugi za Spodnjo in Zgornjo Šiško v Spodnji Šiški, r. z. z. o. z. v likvidaciji je bil izbrisan član likvidacijskega odbora Spilhal Ivan, vpisana pa Cimerman Milan in Dolinšek Lavoslav. — Pri Kmetijski posojilnici ljubljanske okolice v Ljubljani, zadrugi z om. jamstvom, je bil vpisan za sopolpisovanje pooblaščen uradnik Vovk Josip. — Končana je likvidacija Kreditne zadruge detajlnih trgovcev v Ljubljani.

Iz Goriške pokrajine

Gorica, 7. junija.

Še ena nova župnija na Sp. Krasu. Pred nekaj časa smo poročali da je bila vikarijska cerkev v Temenici povišana v župnijo, sedaj smo zvedeli, da je bil tudi vikariat v Vojski dvignjen v župnijo. Novi župniki spadata k tistemu predelu Sp. Krasa, ki je med svetovno vojno pretrpel najhujše razdeljanje. Tu res ni ostal kamen na kamnu in je bilo za mnoge domove nemogoče določiti njihove nekdanje temelje. Ti kraji tvorijo sedaj županstvo Temnica, ki obsega duhovnije Temnica, Vojska, Kostanjevica in Lipa. Pred vojno je imela navadno vsaka teh vasi svojega dušnega pastirja. Zaradi pomanjkanja duhovnikov in zaradi težjih gospodarskih razmer, v katere je pahnilo grozno uničenje ves ta okoliš, Kostanjevica in Lipa po vojni nista imeli nikoli lastnega duhovnika. Prvo je navadno oskrboval gospod iz Opatjega sela, drugo pa gospod iz Skrbine, ki opravlja to službo še danes. Zgodnja leta pa upravlja ostale tri duhovnije: Vojsko, Temnico in Kostanjevico g. Artur Zaletel, ki biva v Vojski in nosi naslov vojskeškega vikarja. Naravno, da samo en duhovnik, četudi mlad in dehoven, ne more zadostiti potrebam treh fara. Zato je sedanji trikratni »gospod nuncij« je sam najbolj občutil breme nepopolnega pastirovanja, podvzel vse korake, da bi se kočljivo vprašanje na najprimernejši način rešilo. Vsaka izmed štirih vasi si toplo želi lastnega duhovnika. Te žive želje vojna ni razdrobila. Poleg želje pa je treba upoštevati tudi gospodarsko moč, ki se trpi zaradi vojnih posledic. Zato se je rodila sledeča zamisel, ki se bo, če Bog da, tudi kmalu izvedla: Temnica, ki je postala župnija in bo razpisana, naj bi skupno z Lipo dobila enega dušnega pastirja, najmlajša župnija Vojska bi naj pa skupno s Kostanjevico tudi imela svojega župnika. Tako bi bilo verskim potrebam ljudstva v veliki meri ustrezno in bi tudi njegova pridobitna zmožnost

Ljubljana, 10. junija.

Ze smo pisali, kakor neutemeljena in nespametna je govorica nekaterih Ljubljancev, da našemu mestu ni zagotovljeno dosti vode iz mestnega vodovoda. Povedali smo, da mestni vodovod popolnoma redno deluje in ima toliko vode, da lahko računamo s stalno etodostotno rezervno, to se pravi: Ljubljanci lahko porabijo še enkrat toliko vode kot sedaj in še vedno ne bi prišli v zadrego. Omenili smo tudi že, da je ljubljanska občina poleg vodovoda precej dobro preskrbljena tudi z vodo iz vodnjakov, ki bi pa v glavnem prišli v poštev šele tedaj, če bi vodovod popolnoma odpovedal iz kakršnih koli vzrokov, kakor so n. pr. v Belgradu ostali brez vode po napadu iz zraka.

Mestni vodovod je že lansko leto v okviru zaščitnih del začel zbirati podatke o ljubljanskih vodnjakih, jih pregledovati ter skrbeti, da bi bili vodnjaki spet v redu in porabni. Pregled vodnjakov je bil važen zaradi ugotovitve, ali je voda zdrava in pitna ali pa porabna samo za druge namene. Te dni je mestni vodovod spet povabil občane, naj mu naznajo vse vodnjake v središču mesta in za Bežigradom, za katere niso gotovi, če so je prijavljeni. V tem delu mesta je naravno manj vodnjakov kakor v pozneje priključenih, ker večina priključenih delov mesta ni imela povsod vodovoda. Omeniti namreč moramo, da je občina napeljala vodovod prav po vsej občini ter pri tem dragem delu morala spoznati, da se nekateri gospodarji še vedno branijo vodovoda. Sicer se je ta konservativnost že skoraj popolnoma preživela, vendar pa moramo to zabeležiti, da spoznamo trdovrstnost ljubljanske konservativnosti. Ta konservativnost še vedno ovira sleherni delo za napredek našega mesta ter smo pogostokrat začuden, da se to oviranje napredka javlja celo v našem tisku, pač zaradi uslužnosti napram naročnikom in bralcem.

Takoj moramo povedati, da imajo zunanji okraj, ki so bili zadnji priključeni mestni občini, še prav mnogo dobrih vodnjakov. Pa tudi v središču mesta ter za Bežigradom je še toliko vodnjakov, da se bodo Ljubljanci začudili, ko jim povemo njih število. Doselej je mestni vodovod v vsej občini ugotovil 1707 vodnjakov, studencev in kapnic. Poudariti moramo, da vsi ti vodnjaki nimajo prav nobene zveze z mestnim vodovodom. V to število torej niso računani javni vodnjaki, kakor n. pr. Robbov vodnjak na Mestnem trgu, vodnjak na cerkvi sv. Florjana, na Trgu sv. Ja-

ne bila preveč obtežena. Kolikor vemo, se prebivalci vseh štirih vasi z rešitvijo vprašanja strinjajo in so veseli da bodo imeli v občini zopet dva dušna pastirja. Zele samo, da bi se ta tolažilna misel čimprej uresničila.

Nov prefekt v Zadru. Zadrski prefekt I. Zatlara je dosegel določeno starostno dobo in stopil v pokoj. Njegov naslednik je postal g. Manlio Binna, doma iz Callarija na Sardiniji, ki je nazadnje zavzel visoko mesto v notranjem ministru.

Goriške češnje. Letošnje leto so češnje, ko so cvelete, prav lepo kazale. Kmetje so se veselili dobre letine in lepih skupičkov. Nade so bile pa deloma varane. Deževje in mrzlo vreme spomladi je cvetje pokončalo in pridelke zmanjšalo. Na goriški trg prihajajo češnje že prilično 14 dni, če-tudi so več kot dva tedna zapoznele. Prve so zdaj že pošle. Niso bile dobre in ne trpežne, ker je pa bilo po njih živahno povpraševanje, so imele še dobro ceno 1.50—1.70 lir kg. Zadnje dneve so prišle na trg že druge vrste, ceplenke, ki so zdrave in trpežne. Zato je zaživel izvozni trg. Ekspert gre izključno v Nemčijo. — Do sobote, 7. junija je Gorica odposlala že 10 vagonov večinoma teh češenj. Cena je lepa. Nakupovalci plačujejo Bricem in Vipavcem, ki vsako jutro dovažajo to okusno blago na trg, po 3 do 3.20 lir in več za kg. Tudi zanaprej je povpraševanje po češnjah živahno in se obetajo dobre cene, potrebnaj pa je v prvi vrsti sončno vreme.

Sprejem v zavod sv. Stanislava

Škofijski zavod sv. Stanislava se je z gimnazijo preselil v Ljubljano.

Sprejemni izpit za prvi razred bo dne 24. junija ob 10 v Slomškovem zavodu, Poljanska cesta 6. Delati ga morejo le taki, ki so se rodili v letih 1928 do 1931 in so ali bodo letos dopolnili najmanj deset 10 ali največ trinajst.

Za sprejemni izpit je treba poslati ali seboj prijavo, kolkovano z 10 din (cerkveni kolek), ravnanstvu škofijske klasične gimnazije v Ljubljani. Prijavi se priloži: 1. spričevalo o dovršeni ljudski šoli; 2. rojstni in krstni list; 3. učenci petega ali šestega razreda pridenejo tudi letno spričevalo.

Za sprejem v zavod lahko prosijo tudi učenci, ki so prebili sprejemni izpit na kaki drugi gimnaziji. Zglasiti se morajo osebno in prinesiti potrdilo o opravljenem izpitu ter krstni list.

Dosedanji zavodski gojenci naj vložijo prošnjo za nadaljnji sprejem do 15. julija. Pošljeno naj jo škofiškemu ordinariatu osebno ali po župnem uradu.

Letno plačilo — v denarju ali v živilih — se bo določilo po dogovoru. Ustna pojasnila se dobi-jo v pisarni, ki je v prtiličju Slomškovega zavoda, Poljanska cesta 6, od 10 do 12 dopoldne. Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Ljubljani.

Dekan J. Jerič — 50 letnik

4. junija t. l. je dočkal petdeset let v Turnišču v Slovenski krajini župnik in dekan lendavske dekanije mnč. g. Ivan Jerič. Doma je v obmurski vasi Dokležovje v zavedni belinski župniji. S 17 letom je šel v srednjo šolo. Udeležil se je svetovne vojne na soški fronti, nato pa dokončal gimnazijo v št. Vidu nad Ljubljano. Kot kaplan je služboval v Ljutomeru in Soboti. Kmalu je postal župnik in dekan v Lendavi, odkoder se je preselil v Turnišče.

Gospod dekan ni le vzoren duhovnik prikupnega, a tudi odločnega nastopa, marveč tudi zaslužen javni delavec. Ze kot dijak je pomagal t. narodopisnu Štefanu Kühraru zbirati narodne pesmi, ki sta jih 1913 izdala »Narodne pesmi vgrskih Slovencev« I. snopič. Bil je več let urednik »Novine« in narodni poslanec, s čimer je še posebej služil vsej skupnosti Slovenske krajine. V težki lendavski župniji in dekaniji se je še zlasti žrtvoval v Turnišču je olepšal cerkev in postavil lep prosvetni dom. Ko g. dekanu čestitamo, mu želimo da bi tudi v novih razmerah mogel storiti mnogo dobrega za svoj narod.

E. I. A. R. - Radio Lubiana

Radijske poslušalce, ki slede pouku italijanske po radiu opozarjamo, da bo predavatelj g. dr. St. Leben v svojem predavanju v sredo 11. junija ob 19 razlagal še besedilo VII. lekcije, ki je bilo natisnjeno v nedeljski številki.

Ljubljanski vodnjaki

koba, vodomet v Tivoliju in vodnjak na tivolskem otroškem igrišču ob železniški progi, na Vrazovem trgu ter sploh vodnjaki, ki vedno teko. V Zvezdi je sicer stari samostanski vodnjak kapucinskega samostana, ki je še pred nekaj desetletji slovel po vsej Ljubljani, tudi že urejen ter bi bil poraben v najhujši potrebi, poleg tega je pa zvezam z vodovodom. Ko bodo od kamnoseka prišli lepi kamniti deli, bo tudi iz tega vodnjaka noč in dan tekla vodovodna voda. Da bodo pa nepotrpežljivi Ljubljanci potolaženi, jim moramo povedati, da primanjkuje dobrih kamnosekov ter so zato kamnoseška podjetja v stiskah, vendar bomo pa vodnjak v Zvezdi dobili še ta mesec. Vodnjak bo seveda tako urejen, da bo v najhujšem primeru porabna tudi voda iz starega vodnjaka.

V središču mesta je mestni vodovod doslej ugotovil 131 vodnjakov, za Bežigradom 50 in po vsej ostali občini 1526 vodnjakov. Popolnoma dobrih, z zdravno pitno vodo je v središču mesta najmanj 50 vodnjakov, vsaj toliko vodnjakov pa upamo, da bo še popolnoma urejenih za zdravno pitno vodo, a drugi vodnjaki bodo pač porabni samo za druge namene, nekaj je pa tudi zasutih. V središču mesta je samo ena kapnca. Za Bežigradom je že sedaj dobrih čez 20 vodnjakov z zdravno pitno vodo, razen tega je pa tam 16 kapnic. Po drugih okrajih vse občine je pa nad 1500 vodnjakov. Ker jih je večina še v rabi, jih je tudi večji del dober, gotovo pa najmanj 1000 vodnjakov daje dosti zdrave pitne vode. Mestni fizikat je upravičeno sila natančen, saj je v vojnih časih slaba voda še bolj nevarna, zato bi pa v najhujšem primeru, če bi mestni vodovod popolnoma obstal, Ljubljanci smeli piti samo prekuhanu vodo.

Vodnjaki so v splošnem zelo zanemarjeni, ker pač niso bili že mnogo let rabljeni in zato tudi niso bili pravilno oskrbovani. Ljudje so vanje speljali za strešne žlebove in druge odtoke. Tako je bil n. pr. v slavni stari kapucinski vodnjak v Zvezdi napeljan odtok ob njem postavljenega vodovodnega vodnjaka, ki je bil ob sedanjih ureditvi Zvezde odstranjen. Stari vodnjak je bil zato 2 m visoko zasut s blatom. Vse nesnaga je bila iz vodnjaka odstranjena ter štirikrat izčrpana vsa voda, dokler ni bila voda popolnoma čista, kar je ugotovila tudi preiskavo vode v Higienem zavodu. Dno vodnjaka je sedaj zasuto z debelo plastjo opranega peska, ki izvirke čisti in je nesnažna voda odslej izključena.

Mestna občina je doslej s prispevki posestni-

Na težkih potih

Mislimo samo na težka pota dandanašnjega dijaštva, posebno še dijaštva z visokih šol.

V prejšnjih časih se je sleherni dijak zavedal, da se bo moral vsaj za nekaj časa posvetiti visokemu idealu. Ta ideal je bil značilen za smoter, da bo po znanstvenih izsledkih skušal priti do resnice. Čeprav ta smoter ni bil zmeraj jasno podan in občuten, vendar je bival zmeraj, dokler je bila kje kaka univerza. Življenje današnjega dijaka je pa povsem drugače vključeno le v okvir izpitov in pa določenega poklica. Tudi dandanašnji dijak pride na univerzo, da bi študiral. Toda na univerzo pride povsem nevedoč, ali ga bodo ta dela in ta leta privedla k zaželenemu cilju. Medtem ko se je prejšnji dijak z nekim posebnim veseljem ystopil v akademsko življenje, medtem ko se je mogel zares posvetiti svojemu poklicnemu študiju, pa je dandanes, v vseh letih po prvi svetovni vojni, prvo vprašanje to, ali bo sploh mogel doseči zaželeni poklic! Nestalnost in beda, nekakšna potrlost in brezupnost so tako močno opazne, da so vsa ta leta akademskega življenja samo v znamenju izpitov in pa pridobitve kake službe.

Akademsko življenje, ki bi ga morala podzigit gorečnost do spoznanja in resnice, se je bolj in bolj izcimilo v strastno tekmovalstvo za službe in v boj za vsakdanji kruh. In — žal — se bo sleherni dijak tudi tako ravnal, da bo z ozirom na bodoči diplomski izpit izoblikoval vse svoje delovanje v predavalnici in doma pri študiju, saj ga k temu prisilijo tovarši, ki jih je več kot preveč in ki hočejo vsi doseči ta končni izpit. In še več! Neenaka predizobrazba na gimnazijah (ko smo jih imeli tri vrste: strogo klasično, klasično-realistno in zgolj realno) je naložila visokoškolskemu dijaku še take dolžnosti, katerih prejšnji dijak univerze ni poznal. Učni načrt je obremenjen s stvarmi, ki bi morale biti že zdavnaj prej odpravljene, preden se začne znanstveno udejstvovanje. Tako je vprav ta dijak po krivdi prejšnjih uradnih naredb, ki so navidezno svobodne, v prisilnem jopcu, ki mu nikdar ne dopušča, da bi užival akademsko prostost in samostojno iskanje resnice. Saj je to predvsem bistvo akademske prostosti, da se bi moral dijak svobodno razmahovati v svojem stremljenju po znanstvu. Toda vse življenje je zdaj priklenjeno na negotovo prihodnost, in tako se omejuje obzorje, namesto da bi se s stremljenjem po novem spoznanju razširilo. Pa je univerza navzlic temu postojanka za raziskavanje, za nauk in spoznanje. Do tega spoznanja mora priti tudi dijak, zakaj njegovo udejstvovanje v življenju univerze ni samo velikega pomena zanj, ampak je tudi važno za univerzo samo.

Če se bodo dijaki vedé ali nevede odvrnili od univerzitetnega ideala, potem je tudi življenjska možnost univerze omahljiva. Če ne bo dijakov nič več prešinjala gorečnost do resnice, ampak bodo delali samo za diplome, potem vprav bistvena vsebina njihovega akademskega študija ni dosežena. Bistveno je, da se dijak uči tako, da gleda čez meje svoje stroke in da se zaveda, da je pomen visokoškolskega študija drugačen, kakor pa je pomen srednješolske izobrazbe.

Dijak si navadno tudi idealno nčno občestvo napak predstavlja. Ne vidi, da se tudi tukaj vrši dajanje in sprejemanje v povsem vsakdanjih oblikah. Seveda se tudi profesor v svojem seminarju uči od svojih dijakov in tudi najbistroumnejši učenjak je potreben odmevov, ki mu jih daje njegovo dijaško občestvo. Tako moremo reči o učitelju, da se s pončevanjem uči, in o učencu, da z učenjem poučuje. Vendar obeh teh nalog ni moči zabrisati: dijak je v prvi vrsti zato tu, da se uči. Ali je mogoče to, da bi ista univerza, ki je pred 50 ali 60 leti izobrazila nekaj stotin dijakov, mogla zdaj napraviti več tisoč dijakov za učenjake? Ali more sploh ta množica dijakov, ki hiti na univerzo, doseči ideal spoznanja in resnice, kar je predvsem naloga študija na univerzah? Ali ni neumno, da bi verjeli, da bo na tisoče dijakov zares postalo znanstveno izobraženih? Zato je treba dobro premisliti, preden se dijak odloči, kam da bo krenil v teh časih, in ali je torej, da bo iskal ideal, tudi ideal v študiju in ne samo kruha!

kov popolnoma uredila že 11 vodnjakov, namreč 6 za Bežigradom in 5 vodnjakov v središču, vendar pa ti vodnjaki niso vsteli v prej navedeno število dobrih vodnjakov z zdravno pitno vodo.

V korist splošnosti je pa, da s delom nadaljujemo in zato spet opozarjamo vse Ljubljance, naj naznanijo takoj mestnemu vodovodu vse vodnjake, ki jih poznajo v središču mesta in za Bežigradom. Naravno pa mestna občina ne more nositi vseh stroškov, zato bodo pa lastniki po brezplačnih strokovnih nasvetih mest. vodovodnega odseka gotovo radi sami uredili svoje vodnjake. Vsi Ljubljanci naj bodo pa priprani, da jim tudi v najhujšem primeru ne bi bilo treba trpeti žeje.

ASPIRIN

tablete

so vse enake!

In vsaka Aspirin tableta nosi "Bayer"-jev križ. "Bayer"-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez "Bayer"-jevega križa!

Wolff 776, 100 g. 11. 1937, 10. 11. 1937, 10. 11. 1937

Droblne novice

Koledar

Sreda, 10. junija: Barnaba, apostol; Parizij, spoznavalec; Feliks, mučenec; Fortunat, muč.
Četrtek, 11. junija: Sv. Rešnje Telo; Janez Fakundski, spoznavalec; Leon III., papež.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Angela Rupnik. Pogreb bo v sredo, 11. junija, ob 5 popoldne v žal. kapeli sv. Marije, k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† V Vižmarjih je umrl gospod Jože Matjan, posestnik in gostilničar. Pogreb bo v sredo, 11. junija, ob 9 popoldne iz hiše žalosti v Vižmarjih 31 na župnijsko pokopališče v St. Vidu. Naj v miru počiva! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Velik uspeh mariborskega gledališča. V ponedeljek zvečer so se predstavili v Drami ljubljanskega gledališkega občinstva prvi mariborski gledališki igralci, ki so pogumno pogledali dogodom v oči, uvideli so, da je edino pametno zanašati se v sedanjem položaju na lastno moč, inicijativnost in podjetnost, pa so z veliko uvidenostjo in podporo ljubljanskega gledališča sestavili svojo igralsko družino, ki bo nastopala v Drami ob ponedeljkih in petkih. Prva predstava drame »Ana Christie« je privabila v gledališče toliko občinstva, da je bilo do zadnjega prostora zasedeno. Uspeh Mariborčanov je bil velik in zaslužen. Nešteto krat jih je aplavz priklinal na sceno. Mariborčani imajo na sporedu zanimiva dela, ki se v Ljubljani še niso igrala. Prihodnja novost bo »Via malac«, nato bo sledila češka komedija »Okence«.

Redeči križ — sekcija za socialno pomoč — poziva vse, ki so se naselili na področju Ljubljane in ki se doslej še niso prijavili, oziroma niso izpolnili obeh tiskovin, da se zgledajo v pisarni sekcije, Franciškanska ulica 6-I, med uradnimi urami med 9—12 ter 15—18 v naslednjem redu: osebe, katerih priimki se začnejo s črkami A, B, C, D, E in F naj se zgledajo v sredo 11. t. m., osebe katerih priimki se začnejo z G, H, I, J, K, L in M v četrtek 12. t. m., one, katerih priimki se začnejo z N, O, P, R, S in Š v petek 13. in osebe, katerih priimki se začnejo s T, U, V, Z in Z pa v soboto 14. t. m. Vsi drugi izseljenci, ki bodo dospeli na področje Ljubljane, se morajo prijaviti RK v teku 48 ur po prihodu.

Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani bo imelo svoj redni občni zbor v sredo 11. t. m. ob 17 v čitalnici Narodnega muzeja v običajnem dnevnem redom.

Na realni gimnaziji v Kočevju bodo sprejemni izpiti za I. razred dne 24. in 25. junija, obkraj od 8.30 dalje. Prošnje, kolkovane z 10 din, ki jim je treba priložiti krstni list in spravevala o dovršeni osnovni šoli, je treba vložiti pri ravnateljstvu do 18. junija. Izpiti smejo polagati učenci (učence), rojeni v letih 1928, 1929, 1930 in 1931. Šolsko leto se bo zaključilo dne 28. junija. Ob 9 bo skupna služba božja, nato pa se bodo razdelila v šoli letna spravevala. Učenci (učence), ki bodo izdelali IV. razred, bodo morali prinesiti še kolek za 100 din. — Ravnateljstvo.

Vsem prostovoljnim gasilskim četam, ki posedujejo avtomobile! Po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino šteje 33 (Službeni list vs 44 z dne 31. maja 1941-XIX E. F.) morajo vse gasilske čete na ozemlju Ljubljanske pokrajine do 15. t. m. prijaviti svoje avtomobile. Tozadevno naj se zgledajo poslanec čete z vsemi potrebnimi listinami (šoferska legitimacija, prometna knjižica) in s staro evidentno tablico vozila pri prijavnem uradu v Ljubljani (Velesejem), da izpolni potrebe prijavnice in prejme novo evidentno tablico. To velja tudi za gasilska vozila, ki doslej niso imela tablice. Prijavitelj je treba tudi avtomobile, ki so bili zaplenjeni od bivših jugoslovanskih vojaških oblasti. V svrhu potrebe evidence naj javijo gasilske čete nove evidentne številke svojih motornih vozil Gasilski zajednici.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Največji zgodovinski vefilm

ALCAZAR

Mireille Balin — Fosco Giachetti

Vsi naši filmi v celoti s slovenskimi napisli!

Kino Matica, telefon 22-41

Danes premiera. Pustolovna ljub. komedija

Redeči bar

Alida Valli, Andrea Mattoni

Kino Sloga, telefon 27-30

Dr. COLIN ROSS

Nova Azija

Zivljenje in zanimive navade prebivalcev malo znanih krajev. Film je opremljen s hr. napisi!

Kino Union, telefon 22-21

Občni zbor Društva sodnikov v Ljubljani bo v nedeljo 15. junija ob 10.30 v Ljubljani, sodna palača, dvorana 79. (V nedeljski številki je bilo pomotoma objavljeno, da bo občni zbor Društva pravnikov.)

Učiteljski odbor za socialno pomoč v Ljubljani. Vsi učitelji, ki so se po 1. aprilu naselili v Ljubljani, pa še niso izpolnili obeh prilog na bivanju za policijo, naj se čimprej zgledajo pri učiteljskem odboru za socialno pomoč v Franciškanski ulici 6, soba 12, da izpolnijo te prijave, ki morajo biti do 15. t. m. na policiji. Učitelji, ki ne stanujejo v Ljubljani, naj se javijo na svojih občinah.

Nezaposleno učiteljsko meščanskih šol se vabi, da se še ta teden od 4 do 5 popoldne zgledajo v pisarni »Razrova«, Gregorčičeva ul., tiskarna Merkur, zaradi izpolnitve novih obrazcev prijav.

Za poizvedovalni oddetek Rdečega križa v Ljubljani je izročila gospa Mira Beneš-Knezova 5000 (pet tisoč) dinarjev. To globoko razumevanje darovalca za človekoljubno delo Rdečega križa naraj bi služilo za vzgled in našlo še mnogo posnemalec. Poizvedovalni oddetek bo izročil od te vsote 3000 (tri tisoč) dinarjev R. K. — sekciji za socialno pomoč. Gospe Miri Beneševi se Rdeči križ toplo zahvaljuje.

Ljubljana

Procesija sv. R. T. v stolnici

Na praznik presv. Rešnjega Telesa bo ob 8 v stolnici slovesna pontifikalna sveta maša, ob 8.45 bo ob lepem vremenu šla procesija po naslednjih ulicah: Pred škofijo, Stritarjeva ulica (pred franciškanskim cerkvijskim I. blagoslov), Wolfova ulica, Kongresni trg (pred spomenikom presv. Trojice II. blagoslov — tega blagoslova se bo udeležila tudi tista šolska mladina, ki se bo že prej tu zbrala), Vegova ulica, Emonska cesta, Čojzova cesta (pred šentjakobskim znamenjem III. blagoslov), Stari trg Mestni trg (pred mestno hišo — magistrat — IV. blagoslov).

Razvrstitev:

Društva. 1. Prosvetna zveza z zastavo; 2. Zenska zveza; 3. Prosveta Ljubljana-mesto s praporom; 4. Vajeniški dom; 5. Katoliško mladeniško društvo; 6. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov; 7. Steg skavtov Ljubljana III; 8. privatni namenešenci; 9. zastopstvo Akademsko zveze, katoliška akademska društva, katoliško akademsko starešinstvo.

II. Banderi Naše ljube Gospe. 1. gojenke č. šolskih sester; 2. Poselska zveza s praporom.

III. Zenske Marijine družbe. 1. Dekliška Marijina družba iz Lichtenurna; 2. Dekliška Marijina družba; 3. Uršulinska dijaška Marijina družba; 4. Kongregacija gospodičen in gospa pri oo. jezuitih; 5. stolne kongregacije.

IV. Banderi presv. Rešnjega Telesa. 1. Dijaška kongregacija pri oo. jezuitih; 2. stolne dijaške kongregacije; 3. kongregacija »Zgodnja Danica«; moške Marijine družbe; stolna Vincenc. konferenca.

V. Narodne noše; dečki in deklice s cvetjem.

VI. Kraljevi Karabinjerji z godbo.

VII. Zastopstva stanovskih zbornic in drugih javnih korporacij; ravnatelji in nastavniki srednjih, meščanskih in strokovnih šol. Direkcija pošte in telegrafa; pošta hranilnica; finančna direkcija in zastopstvo mestne kontrole; državno tožilstvo, apelacijsko sodišče; akademski senat in profesorji.

VIII. Mestni župan z občinskim svetom.

IX. Ljubljanska oltarna mladina; duhovščina, Prevzvišeni z Najsvetejšim.

X. Armadni Poveljniki s šefom generalnega štaba, Visoki Komisar s tajnikom-šefom kabine, Poveljniki Divizije s šefom generalnega štaba, Fašistični Podtajnik, konzularni zbor, Brigadni General in generalni konzuli Prostovoljne milice za narodno obrambo, podprefekt, Polkovniki Kralji, Armade in konzuli Prostovoljne milice za narodno obrambo, načelniki oddelkov Visokega Komisarjata, častniki Kr. Vojske po činu, državni in samoupravni uradniki skupine A.

Vsi udeleženci korakajo v štiristopih.

Verniki ob ulicah, kjer se pomika procesija, se vljudno naprošajo, da iz spoštovanja do evharističnega Boga okrase in razsvetle okna na cesto. Naprošate se, da procesije ne trgate. Krščanski takt zahteva, da se moški odkrijejo in da verniki pokleknejo, ko neso Najsvetejši mimo.

Na dan presv. Rešnjega Telesa bodo v stolnici sv. maše od 4 do 8 vsake pol ure, nadalje pa še ob 9 in pol 12.

Zbirališče malih otrok, ki bodo potresali cvetje, je za stolnico. Matere naj pripeljejo v času od 8 do 8.45 le take dostojno oblečene otroke, ki si jih upajo izročiti v to določenim gospodičnam v varstvo in vodstvo med procesijo. Še pred končnim IV. blagoslovom jih bodo zopet dobile za stolnico.

Narodne noše se vljudno vabijo, da se v obilnem številu udeležijo procesije presv. Reš. Telesa, ki bo v četrtek ob 8.45 šla iz stolne cerkve.

Procesija sv. R. T. v Trnovem

Ob 3 prva sv. maša, ob 5.30 druga, ob 6 far. na, ob 6.30 procesija z Najsvetejšim, po procesiji še ena tiha sv. maša. — Red procesije: čolnarsko bandero, barjanska šola, grabenska šola — farno bandero, fanje in mošje, Prosvetno društvo s praporom — ribiško bandero, belo oblečeni otroci po štirje v vrsti s svečami in cvetjem — godba in pevci, duhovščina z Najsvetejšim, patroski zastopnik in občinski svetniki, ključarja, odličniki — Marijino bandero, narodne noše — Marijini družbi z banderom — drugo žensko s svečami. — Procesija gre po sledeči poti: Karunova ulica, Pred konjušnico I. blagoslov — Švabičeva ulica, Trnovski pristan, Cerkvena ulica, II. blagoslov — Krakovski nasip, Čojzova cesta, Emonska cesta, pri kapeli III. blagoslov — Mirje, Groharjeva ulica, pri mostu IV. blagoslov — Dobrolova ulica, v cerkvi blagoslov. Hišne posestnike in stanovalce hiš, mimo katerih gre procesija, vljudno prosimo, da okrase in razsvetle okna in hiše.

I Pot bežigradske procesije sv. Rešnjega Telesa v četrtek se je morala spremeniti v toliko, da ne bo šla po Lavričevi, temveč po Staničevi ulici, kar naj stanovalci ob teh dveh ulicah blagovolijo vzeti na znanje. Ostala pot procesije kakor lani. Procesija se začne takoj po slovesni sv. maši, ki bo ob 6 zjutraj.

I Narodne noše se vabijo, da se udeležijo stolne procesije sv. Rešnjega Telesa v četrtek 12. t. m. Posebno so začelene moške, ki jih dosedaj nismo imeli prilike videti pri procesijah.

I Odbor Slov. katol. akad. starešinstva vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici. Zberemo se (v slučaju lepega vremena) ob 9.15 pred glavnim vhom, med škofijskim dvorcem in cerkvijo.

I Akademsko zveza poziva svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo stolne procesije presv. Rešnjega Telesa, Zbirališče ob pol 9 za stolnico. — Akademsko zveza.

I Dekliški krožek Trnovo obvešča vse svoje članice in mladenke, da se udeležijo skupno procesije na praznik sv. R. Telesa. Zbirališče v Karunovi ulici do pol 7 zjutraj. Udeležba za vse obvezna.

I Križanski moški kongreganti se udeležijo procesije sv. Reš. Telesa v stolnici. Zbirališče pri zastavi med stolnico in semeniščem.

I Na produkciji šole Glasbene Maticе v sredo bodo nastopili iz klavirskega oddelka naslednji gojenci: Brihta Vera, Vadal Metka, Kunst Irena, Škerjanc Besi, Rupnik Marjetka, Paulin Eva, Oblak Roman, Votovec Jasna, Samec Janja, Jermol Zorica, Lenarčič Alenka, Šaršon Mira, Paternost Sonja, Čander Irena, Tinger Jasna, Miklavčič Mirjan, Fine Saša, Janja Brandner, Kunst Lilijana in Horvat Vida.

I iz violinskega oddelka: Butara Mitja, Kušej

Miro, Triler Janez, Dolinar Vera, Kosovinc Ivan, Vrščaj Dušan. Iz oddelka za čelo: Moskovski Julij. Začetek produkcije bo točno ob četrti na 7 v mali filharmonični dvorani. Podrobni spored se dobi v Knjižarni Glasbene Maticе.

I Slovenska simfonična glasba bo zastopana na prihodnjem koncertu Glasbene Maticе ljubljanske. Pomnožen orkester Orkestralnega društva bo izvajal tri simfonične skladbe, eno od italijanskega klasičnega Abbaca, potem najnovejši Lajovčev simfonični poem Pesem jeseni, in prvič na javnem koncertu Škerjančev najnovejši skladbo Koncert za klavir in orkester Poleg tega bo izvajal pevski zbor Glasbene Maticе pod vodstvom ravnatelja Polića Gullusove motete in Madrigale. K posameznim točkam sporeda se bomo že povrnili. Danes opozarjamo na koncert, ki bo v ponedeljek, 16. t. m. ob 20.15 v veliki Unionski dvorani. Predprodaja v knjižarni Glasbene Maticе.

I Otroci, ki sodelujejo v operi »Carmen« — imajo v sredo, 11. t. m. v Operi skušnjo.

I Zadnje delo, ki je prišlo v letošnji sezoni za abonente na spored, je igra, ki sta jo napisala Camasio in Oxilio »Bog z vami, mlada leta!« (Addio, giovinezza). Delo je zreziral prof. Sest. Igra ima tri dejanja, v katerih je prikazano okolje, v katerem živi študentski svet. Mlada ljubezen, ki jo doživlja junak igre, njeni zapletitaji in njen konec tvorijo vsebino. Glavne vloge bodo igrali: Levarjeva, Kralj, Mira Danilova in Sever. Predstava bo v sredo, 11. junija ob 19.30 za red Sreda.

I Na Telovo bodo igrali v Drami ob 19.30 kot predstavo izven abonmaja po izredno znižanih cenah od 14 din navzdol, Fran Milčinskiga igr »Cigani«. Humor in šegavost odlikujeta dejanje, ki se godi na podeželski sodnji in v gostilni. Opozarjamo na nastop priljubljenih kupletistov Joška in Ježka, ki bosta pri tej predstavi pela aktualne kuplete.

I V sredo, 11. t. m. bo gostovala v naši Operi v naslovni partiji Bizetove »Carmen« gospa Zlata Gjungenac. Odlične pevске sposobnosti, ki jih umetnica drži s svojstvenim igralskim podajanjem ciganke Carmen, so porok za umetniški užitek prvega reda. Predstava bo izven abonmaja.

I Gospa Ivanka in gospod Viktor Kristan darujeta za socialno akcijo Rdečega križa 150 din namesto cvetja na grob dobrega prijatelja Joška Pogačnika. Iskrena hvala!

I Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od srede od 20 do petka do 8 zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Mis Franta, Poljanska cesta 15/II., telefon št. 32-84.

I V Ljubljani umrli ob 30. maja do 5. junija 1941: Sluga Ivan, 36 let, elektromonter in posestnik, Vič 160; Sever Marija, 32 let, zasebnica, Tržaška cesta 207; Pavlič Marijana, roj. Roblek, 85 let, žena zvan. drž. žel. v po, Ravnikarjeva ul. 13; Resnik Vinko, 69 let, trafikant, Ribniška ulica 9; Dovgan Franc, 66 let, strojevodja drž. žel. v pok. Tyrševa c. 69a; Učar Franc, 57 let, sprevodnik drž. žel. v p., Ljubeljska ul. 13; Pozelnik Franciska, sestra Olga, 42 let, usmiljena sestra sv. Vinc. Pavel, Slomškova ul. 20; Znidaršič Franc, 75 let, vpokojenec drž. žel., Beogradska ul. 12; Fister Angela, s. Domicijana, 30 let, usmiljenka sv. Vinc. Pavel, Zaloška cesta 2. — V Ljubljanski bolnišnici so umrli: Raktelj Lovro, 50 let, posestnik, Prevalje 13, obd. Preserje pri Ljubljani; Verbič Leopoldina, 28 let, žena žel. delavca, Studenec 13, Stična, okraj Litija; Mlakar Rudolf, 36 let, preglednik fin. kontrole v p., Soteska 5 pri Novem mestu; Ručman Ivan, 46 let, žena kočarja, Domžale, okraj Kamnik; Mertelj Franciška, 37 let, žena banov. cestarja, Rateč 63, Planina pri Radovljici; Mihelič Janez, 6 let, sin delavca, Sodražica 111, pri Kočevju; Pregelj Franc, 41 let, delavec, Domžale.

Gledališče

Drama. Začetek ob 19.30: Sreda, 11. junija: »Bog z vami, mlada leta!« Red Sreda. Četrtek, 12. junija: »Cigani«. Izredno znižane cene od 14 din navzdol.

Opera. Začetek ob 19: Sreda, 11. junija: »Carmen«. Izven. Gostovanje Zlate Gjungenac.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Iz Spodnje Štajerske

»Maribor Zeitung«, ki je doslej izhajala vsak dan popoldne z datumom prihodnjega dne, je postala jutranjik.

Mariborčani v prometni šoli. Na najprometnejši križiščih Maribora traja že nekaj časa zanimiva prometna šola, v katero zahajajo vsi vozači in pasantje, ki jih pot privede čez križišče. Mariborčani se dosedaj niso dosti brigali za cestno disciplino, novi čas pa je tudi tu prinesel nov red. Člani narodnosocialistične motoklistične organizacije učijo Mariborčane na teh križiščih hoditi in voziti po novih pravilih. Sedaj je še ta šola zastoj, postala pa bo kmalu jako draga, ker bodo vpeljene za vse prestopke cestnopolicijskega reda hude denarne kazni.

Nemški učitelji v Čateških toplicah. V prijaznih Čateških toplicah pri Brezicah se je vršil te dni tečaj za nemške učitelje, ki so prišli z Gornjeja Štajerskega učiti slovenske otroke. Tečaj je vodil šolski poverjenik Hasewend, udeležilo pa se ga je 47 učiteljev in učiteljic iz južnega dela Sp. Štajerske.

V Hudi Luknji, romantični dolini blizu Slovenjgradca, so odkrili spomenik nadvojvodi Ivanu, ker se je pred stotredesetimi leti potegoval za zgradbo ceste Celje—Slovenjgradec.

Zamenjava denarja se bo pričela na Spodnjem Štajerskem 15. junija. Dinar se bo zamenjaval v dosedanjem razmerju: 20 din = 1 marka. Toda marke, ki jih bodo dobili prebivalci Spodnje Štajerske, zaenkrat še ne bodo veljavne na ostalem nemškem ozemlju.

Veliko zanimanje za naselitev na Spod. Štajerskem vlada v ostali Nemčiji, zlasti v zapadnih krajih države. Prijavljajo se za naselitev predvsem meščani, trgovci, obrtniki in vojniki ter se zanimajo za prevzem obrtnih, trgovskih in drugih poslovalnic ter posestev. Zaradi naraščajočega števila takih prošelj so oblasti izdale razglas, da se zaenkrat prijave za naselitev prebivalcev iz Nemčije na Spod. Štajerskem še ne sprejemajo.

Radio Ljubljana

SREDA, 11. junija, 7.30 Poročila v slovenščini — 7.45 Laka glasba — 8.15 Poročila — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Slovenska glasba — 13. Napoved časa — Poročila — 13.15 Uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 Orkester Angelini — 14. Poročila v slovenščini — 17.15 Sebhatinjev violinski koncert — 19. Govorno italijanski, poučnje prof. dr. St. Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Operna glasba — 20. Napoved časa — Poročila — 20.20 Komentar k dnevu v slovenščini — 20.30 Laka glasba — 21.15 Orkester Zeme — 21.10 Razna glasba — 22.45 Poročila v slovenščini.

Iz Hrvatske

Hrvati iz Srbije se selijo na Hrvatsko. Hrvatski listi pišejo, naj bi se po možnosti vsi Hrvati, živeči v Srbiji, preselili na Hrvatsko. Hrvatska država je dovolila v ta namen proste vozne karte vsem hrvatskim preseljencem, ki se sedaj vračajo domov.

Obsojen sodnik. Izredno sodišče je v Zagrebu obsodilo na 15 let ječe bivšega predsednika sodišča dr. Dragotina Bujbija, ker je žalil čast hrvatskega naroda.

Novi veliki župani na Hrvatskem. Za velikega župana velike županije Krbava in Psat je imenovan Ljubomir Kvaternik iz znane rodbine Kvaternikov; za velikega župana vel. županije Vrhbosna je imenovan Derviš Omerović; za velikega župana vel. županije Lašva in Glaz je postavljen dr. Nikola Tusun; za velikega župana vel. županije Usora in Soli je postavljen Ragib Čaplić; za velikega župana vel. županije Pliva in Rama pa je postavljen inž. Himlija Bešlić.

Napisi na židovskih trgovinah. Po odredbi vstaškega policijskega ravnateljstva v Zagrebu morajo imeti vse židovske trgovine v Zagrebu nad vrati in v izlozih napis »Židovska trdnica«. Hrvatski listi pišejo, da Zagrebčani šele sedaj vidijo da so skoraj vse zagrebške trgovine v židovskih rokah.

Poročila Rdečega križa

Poizvedovalni oddetek Rdečega križa javlja: V Šibeniku so živi in zdravi: Majnik Ivan, morn. vodnik z ženo; Mohorič Alojz, poročnik bojnega broda I. razr., z ženo; Škok Alojz, morn. vodnik, z družino.

Gašparac I. Ante, roj. 1. X. 1890, je bil v bolnišnici v Jagodini od 10.—26. IV. 1941. Po odhodu iz bolnišnice je namembno odpotoval v Šabac. — Kompara Marko iz Maribora, roj. 1. VI. 1919, je bil v bolnišnici v Jagodini od 10.—30. IV. 1941. Namembno odpotoval v Belgrad. — Golobč Franc, roj. 1918 v Gradcu, je bil v bolnišnici v Jagodini od 10.—25. IV. 1941. Nadaljna sled za njem ni znana. — Plut Krista, domaćica, roj. 21. X. 1914, oče Josip, prišla v bolnico v Jagodino 14. IV. 1941, kjer se še danes zdravi. Bila je hudo bolna.

Rdeči križ naproša go. dr. Wudler Frido, Ljubljana, g. Pirca Josipa, biv. int. kap. II. r., g. inž. Lenarčič Milana, Ljubljana, in go. Subic Anico, Ljubljana, da se zgledajo v pisarni na Miklošičevi c. 22b, da dvignejo pošto, ki je zaradi pomankljivih naslovov nismo mogli dostaviti na dom.

Rdeči križ, polzvedovalni oddetek, je prejel nekaj obvestil o pogrebnih. Svoje naprošamo, da jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22b.

Arsenović Pepca, Azman Joža, Bauman Mihela, Karol, Benegalija Terzija, Benigna — sestra, Berlot Marija, Bevc Franc, Bobina Milka, Božanin Nežika, Brate Ivan, Burbić Danica, Cerkenik Albin Cesar Franc, — Cermelj Joško, Dekleva dr. Leon, Mimitričević Jovan, Djakovič inž. Bogomir, Dolinšek Gustav, Djordjevič Zofka, Dračič Jofeta, dr. Gorjup, Tukić Milan, Dulan Olga, Ekerović Jovan, Vukosava, Erken dr. Anton, Glušić Marica, Golić Stana, Golmajer Dušan, Gorjup Jofeta Marija, Goršič dr. France Grabrijan Nada, Grba Ljubica, Grčić Dragi, Guštin Marija, Hönig Viljem, Horak Marija, Hrastar Anton, Hudeček Franc, Hvala Olga, Ignjak Marija, Ilić Mate, Jakar Jože, Jeklič Pavla, Jeločnik Ivo, Jelovac Vlado, Jerman A. Gotthard Jernić Bojan, Jovanović Jelica, Jukić Milenko, Jurasek Jaromir.

Kaluža Ivan, Kamazinić Oskar, Kamparčič Ziko, Kavčič Angela in Sonja, Kavčič Beti, Kojnić Ana, Kolić Helena, Kosek Poldi, Kitak Franc, Knežević Blagoje, Knežević inž. Peter Koch dr. F. Rano, Kočar Ivanka, Kolić Radmila, Kovac Janez, Kovac Silva, Kovacević Ravka, Kovacič Anton z ženo, Kramar Matilda, Krokol Rosina, Krkoč Friderik, Krtić Petar, Kulakov Dimitrij, Kunst Antonija.

Lendić Ivanka, Levstik Edo z družino Lipolt Renato in žena, Logar Vladimir, Lukanović S. Kamilo, Lužar Julijana.

Mayer Angela, Manželj Ala, Malešević Jelka, Marinković Zaga, Martinčič Anica, Mazi Vera, Mežnar Ivan, Mihajlović Minka, Močnik Alibina, Mozeč Pavla.

Nemec dr. Anton Nežić Marija, Nežić Milica, Novak Francika, Novaković Radmila, — Oberstar Ana, Pangaršič Miel, Pantić Fani, Pegan F. Franc, Pelko Ivan, Penežić Ladika Draguti, Petajan Janko, Petrić Marija, Popović Gliza, Povko Simon, Prant Franja, Primožič Jernej, Puhar Ivan, Marija Pušniak Feliks, Ravlić Andjelko, Rehberger Joža, Rekef Ciril, Redek Vlado, Rot Mimi, Rotić Jofeta.

Sancin inž. z družino, Samić Draga, Setrakova Ljudmila, Simović Milena, Simenović Radomir, Sirošič Ana roj. Gliba, Smolej s. Odorica, Spasovjević dr. Valentina, Srdac Helena, Srečković inž. Milorad, Stanimirović Nada, Stanković Pepca, Stulić Miloš.

Sega Marija, Štibilik Andrej z družino, Tešić Milutin, Toplikar Mica, Traven Rafael, Ulaž Miel, Urbas Malči Urošević Dragi, Umićani Dordje, Usmiani Josip.

Vavrovič Ljudmila, Vidmar Ivan, Vidmar Milena, Vrančić Milena, Vučković Milena, Vučković Nikola, Vujanović Ruža.

Zibeli Slavko, Zorman Krana, Zrimšek Ivan. — Zumer Rori.

Naprošamo, da se svoji doll navedenih javijo v pisarni na Miklošičevi cesti 22b:

Haluzan Mladen, Hiti Rudolf, Palčić Branko in Svaiger Ervin.

Prvi papirnati denar

Otroški podlistek

Pravljice Božene Némecove

Pogumni Mikeš
(Nadaljevanje.)

Te besede so zvenele deklkam kakor najlepša godba ter sta brez vprašanja stopili za njim. Ko so prišli do vrvi, jima je rekel Mikeš: »Sedaj pa se lepo dvignita druga za drugo po tej vrvi navzgor. Tam čakata dva moja tovariša. Ne bojta se ju. Ko pridem še jaz za vama, bomo vsi skupaj pohiteli k vajinim staršem.«

Tedaj je pocukal za vrv. Prva deklca se je oprljela vrvi in fanta sta jo potegnili iz rova. Tako tudi drugo. Ko pa je hotel Mikeš še tretjič dati znamenje zase, ga prime baba za roko in reče: »Če greš sedaj navzgor bo to tvoja smrt. Tvoja dva tovariša te hočeta spustiti z višine, da bi si na tleh razbil glavo. Če mi ne verjameš, pa priveži na vrv svoj kol in prepričaj se boš sam, da govorim resnico.«

Mikeš poslušal nasvet in priveže svoj kol na vrv. Tovariša ga dvigneta navzgor, toda že blizu vrha spustita vrv, da pade kol z močnim udarcem na kamnita tla. Mikeš je videl, da se starka ni zlagala, ter da bi si pošteno prerahljal in polomil kosti, ko bi se pustil tovarišema potegniti iz jame. Bolj kot to, da je sedaj vjet v podzemlju, ga je jezila izdaja tovarišev, katerima je toliko dobrega storil, poleg tega pa je še dve tako lepi deklci znova vrnil razkošnemu življenju. »Če pridem še kdaj k vama, pokvarjena vidva, vaju bom poplačal s takim denarjem, da bi se še hudič zahvalil zanj.« Tako je rekel in v svoji jezi je dvignil pest proti vrhu, da bi ohladil jezo. Tedaj pa se je spomnil na babo, se naglo okrenil k njej in jo nahrulil: »Povej mi sedaj, kako naj pridem odtod!«

»Odtod pa ni izhoda, če tudi mene ne rešiš! Jaz sem najmlajša sestra onih dveh deklc, katerima si pravkar pomogel na zemljo.«

»Zakaj mi tega nisi povedala že prej?«

»Ker nisem smela. Mene in moji sestri je začaral neki čarodej. Zaradi velikega sovraštva do nas, pa je iz mene naredil grdega spaka, pečenjmožička, dokler bi se ne našel kdo, ki bi mi odtrgal brado. Tedaj šele bi lahko pomagala, da reši kdo moji sestri. Jaz pa moram ostati tukaj v podobi stare babe, dokler tisti človek ne utopi zmaja, ki spi tamle, v morju. To pa bi se nikdar ne zgodilo, če bi ti slučajno ne moral ostati tukaj. Usmili se tedaj tudi mene ter me reši, kakor si sestrili.«

»Kako naj takega zmaja utopim v morju!«

»Poslušaj, jaz ti povem: pojdi k gradu, tam boš našel blizu vrat sodček mesa. Tega deni na ramena, vzemi kol in svečko v roke, pa se skrij in čakaj. Ko zleze zmaj iz svoje luknje, se mu približaj in mu skoči na hrbet. Tedaj se bo zmaj dvignil v zrak in začel bo vpiti in te

15

stresati s hrbita, ti pa mu meči kos za kosom, da ga potolažiš, in to tako dolgo, da boš zagledal v daljavi morje. Ko bosta pa že nad morjem, mu reci, da je padlo meso v morje. Tedaj potegni svečko in izgovori že znane besede. Zmaj se bo vrgel navzdol za mesom, ti ga pa udari po glavi, da bo omamljen utonil v morju. Ko bo poginil, bom jaz dobila zopet prejšnjo podobo in vsi zakladi, ki so tu v gradu skriti, bodo moji, kajti čarodej ne bo imel nobene moči več do mene. Da bi me pa spoznal, ko se boš vrnil, vzemi tale prstan, prelomi ga v dve polovici, eno pridrži zase, a drugo daj meni. Le tistemu, ki mi bo prinesel pravo polovico, bom verjela. Sedaj pa podji in stori, kakor sem ti rekla!«

Mikeš je vzel pol prstana, poslovil se je od starke in šel proti gradu po sodček, katerega si je privezal na hrbet. V eno roko je vzel kol, v drugo svečko ter je tako čakal na zmaja.

Ni trajalo dolgo in zmaj se je prizibal s krutim vpitjem in hreščanjem k stebri. Tedaj pa mu je skočil Mikeš na hrbet in se ga trdno oprjel z nogami. Zmaj je začel stresati hrbet in hotel vreči neljubega gosta s sebe, toda Mikeš mu je vrgel kos mesa, za katerim je zmaj ne-nasitno planil in ga pogoltnil. Tako je Mikeš nekaj časa krmil krutega zmaja, dokler ni bil sod skoraj prazen. V tem trenutku pa je Mikeš zapazil pod sabo morje ter je spustil vanj prazen sod. Vzel je svečko in spregovoril: »Sveča gori, gori, in zmaju oči umoril« obenem pa priganjal zmaja, da se spusti za sodom v morje. Požrešni ter še od čarobne svetlobe oslepljeni zmaj se je spustil navzdol, tik nad vodo ga je pa Mikeš še tako udaril s kolom po glavi, da je omamljen padel v morje in utonil. Ta hip pa se je na valovih prikazala majhna barčica, v katero je skočil Mikeš in se tako rešil na breg. Kakor hitro pa je stopil na suha tla, je barčica izginila, sam pa se je napotil peš po isti poti nazaj, nad katero je letel prej zmaj. Šel je skozi mesta, gozdove, preko polj in gor, toda votline in gradu ni več našel.

Pustimo ga hoditi in poglejmo, kako sta se Bobeš in Kuba ta čas sporazumela s kraljicnima.

Ko sta potegnili prvo izpod zemlje, sta takoj vse izprašala, ko pa sta potegnili še drugo, sta se sporazumela, da Mikeša ubijeta, kraljicnima pa sta zagrozila s smrtjo, če ne bosta pričali vselej in vsakomur, da sta onadva — in nihče drug — njuna rešitelja. Kakor sta sklenila, tako sta storila. Da pa je Mikeš to natanko sprevidel in se rešil, nista mogla vedeti, ker sta živela v mislih, da sta spustila z vrvi živega tovariša, ki se je ubil. Princeski bi seveda stokrat rajši gledali lepega Mikeša, kakor pa njegova dva grda in surova tovariša, ker pa sta jima s smrtjo zagrozila, da ju umorita, če črhneto le besedico, sta molčali kakor peni. Drugulje, s katerimi sta bili kraljicni okrašeni, sta spotoma že prodala, ter so brez kakršnih zaprek lepo prišli k roditeljem. Kralj je bil neizrečno vesel, ko je zopet zagledal svoji dve že izgubljeni hčerki, ter je takoj junaka-rešitelja priznal za svoja sinova ter razglasil ta dogodek po vsej državi. Ko pa je vprašal po Mikešu, sta mu tovariša odgovorila, da se je na poti ločil od njiju ter je verjetno še iskal tretjo kraljico, o kateri pa nihče ne ve sledu. Kralj je hotel, da bi se svahta čim prej vrnila. Toda hčerki nista hoteli prej, kakor čez leto in dan. In pri tem je tudi ostalo.

KULTURNI OBZORNIK

Moderna slovenska umetnost

»Neodvisni.« Umetniki moje generacije so mi še mnogo bolj kakor ostali pri srcu. Zato — ni nikakor zaradi česa drugega — bom napisal par besedi načelnega uvoda. Izhodišče tem mislim naj bo čist račun, da je umetnostna kolekcija, ki so jo zbrali »Neodvisni« — in vsebuje precej stvari o katerih sem že kritično izpogovoril, res lepo izbrano in tudi domala kvalitetno. Občutna vrzel je le odsotnost del F. Miheliča, F. Pavlova in Dideka.

Sodeč po govoru predsednika društva S. Sanla so se umetniki mlade generacije dokončno naslonili na italijanski umetnostni krog. Danes govorijo o vplivu italijanske umetnosti — razen pri Sedeju, ki že dalj časa kaže vplive moderne italijanske šole (n. pr. F. Carene) — v glavnem pri Neodvisnih ne moremo. Nad vso kolekcijo v glavnem plava duh francoskih vplivov, o katerih vrednosti sem že ob priliki zadnje razstave nabeležil izpogovoril. Ker je torej portal orjaške stavbe italijanskega umetnostnega in kulturnega genija sploh, odprti, slovenska mlada umetnost pa se ni stopila skozi vrata, hočem s ozirom na bodočnost povedati par misli, ki pa naj veljajo tudi vsem umetnikom, ki bodo prej ali slej opalali našo umetnost ob novem kulturnem krogu. Vsa veličina italijanske umetnosti in kulture sploh je bila ona velika individualna svoboda njenih tvorcev, naravnost sveto pojmovanje njihovega umetnostnega poslanstva in borba do konca za resnično, etično prečiščeno umetnostno podobo. To je bila umetnost, ki je rodila vrsto genijev od Glotta do Michelangela, pa tudi do sodobnih italijanskih mojstrov. Slovenski umetnik, ki bo poglabljal svojo dušo ob teh nadčasovnih delih, naj ne razume n. pr. Michelangela le kot predmet vreden estetičiziranja ali celo kot predmet umetnostne zgodovine, marveč naj dojamie osebnost tega titana. V njem naj ne išče le zunanjih, formalnih »uporabljivosti«, marveč naj najde tisto počelo, ki je dalo, da je Michelangelo postal! Tisto globoko notranje življenje, sveti ogenj, ki je tlel v njegovi duši v borbi za umetnostno resnico! Takega pojmovanja ni edino takega pojmovanja je vredna italijanska umetnost in vsa njena kultura. Toda tak odnos do italijanske umetnosti pa je prepadno različen od pojmovanja n. pr. »francoske« umetnosti naših Neodvisnih. In ali ne zveni plehko to kar berem v katalogih: »študiral v Italiji, ko gre vendar le za študijsko potovanje, ki z resničnim, etičnim poznavanjem italijanske

umetnosti, kakor sem jo označil zgoraj, nima ničesar skupnega. Novi red, ki se z jadrnimi koraki bliza svojemu uresničenju zahteva celoga človeka, človeka na svojem mestu z resničnim obrazom tudi v malenkostih. Tu pa gre za sveto stvar, za slovensko umetnost! Danes nam je odprto in dosegljivo vrela najvišje umetnosti — ali naj se mu blizamo površni in njega nevedni. In zadnji sklep: le tako bo slovenska umetnost oplojena resnično za zakladi italijanske kulture, le tako bo ta umetnost po izkristaliziranih umetnostnih individualnostih prospevala in se razvijala. To je edina prava pot. Druge ni.

Prostor me silijo skromnejšim zapiskom. B. Kalin, kipar, razstavlja dober portret prof. Ramovža in »Mladost, ki je tehnično dovršeno delo, sicer pa malce preveč sladko; Z. Kalin, dognano marmorno glavo (št. 22). Ves značaj njegove dobre umetnosti nam pokaže primerjava tega dela z istim portretom njegovega brata. Omenjam še št. 18, in 20; S. Kregar barvno dognani »Večere, dočim se mi zdi »Sonata« nekam obledela. Skromen realist je v portretih: Z. Mušič kompozicijsko izčiščena dobra podoba; N. Omersa je zelo napredoval. Njegova umetnostna individualnost se sicer šele oblikuje, toda z veliko marljivostjo in resničnim umetniškim ognjem. Njegova kolekcija je domala vsa zanimiva, kvalitetna; M. Pregelj ima na razstavi nekaj zanimivih podob (prim. »Krvavci«). Zdi se mi nekam na razpoko; K. Puttichov portret zdr. L. K. je dosegel kiparjevo najboljšo delo. Tako odkritosrčnega realizma, takega plastičnega občutja je v naši umetnosti malo. Večje stvari so manj dognane; E. Sajevic razstavlja zanimivo slikarsko zbirko. Dobra podoba je »Kurja vas«; M. Sedej je »Pietà« je veliko delo, dobro in pretehtano v kompoziciji ter barvi. Najboljša njegova slika na razstavi je »Nabalkon«. Gost F. Smerdu razstavlja lepo, čustveno prežeto statuto sedečih deklce (vosek). Dobra je terakota L. le malce preveč antična. O. Gluhovnikov portret F. Goršeta je dobro in zanimivo slikarsko delo, dočim o študiji akta tega ni mogoče zapisati.

Razstava v Jakopičevem paviljonu je lep kulturni dogodek in zasluži vso pažnjo s strani našega občinstva. Novi čas naj bi prinesel tudi nov odnos publike do umetnosti! Prejane je bilo že sila hladno in od strani umetnosti nezasuženo.

Dr. S. Mikuž.

Knjiga in šola

Po obisku prosvetnega ministra Bottaija na ljubljanskih šolah, bo nemara vzgojiteljem prav prišlo, če povemo, kaj misli prosvetovatelj italijanske šolstva o »knjigi in šoli«. Pred nekaj časa je obzornik »Il libro italiano«, ki je bibliografski pregled, izdajan in urejan skupno od prosvetnega in naučnega ministrstva, objavil poizvedbo, »kaj in kako naj se v šoli bere« glede na novo šolsko prakso. V besedi se je oglasil tudi sam minister Bottai ter je jasno opredelil svoje stališče.

Takole izjava svoje misli: Doslej se je v šoli malo bralo. Še to je učenec bral nekam skrivaj, česar bi ne smel, čeprav se študij in branje morita dopolnjevati. Izjemo tvorijo vseučilišča, kjer se sicer več bere, zato pa manj obiskuje »pouke«. »Šola in knjiga« sta si bila nekam navzkriž v predfašistični šoli. Tudi tako imenovane šolske knjižnice niso temu dosti odpornile, ker si je učenec izbral tako čtivo, da mu je bilo zgolj za oddih, ne pa za dopolnilo šoli.

V drugem delu svojih izjav naj gospod minister označuje stališče, ki ga zavzema fašistična prosvetna politika do odnosa med »branjem« in »poukom«.

»Med knjigo in šolo,« pravi, »mora zrasti nezlomljivo prijateljstvo.« V prvi vrsti pa pride v poštev nižja srednja šola, ki je šola usmerjanja in odkrivanja sposobnosti bodočih razumnikov. Prvi razredi srednje šole morajo po »Carta della scuola« odkriti in vzgojiti v gojenju njegove svoje sposobnosti in nagnjenja; te mora razvijati tako, da bo »samostojni študij« učenec prišel najbolj v korist družbi. Na tej osnovi mora profesor svetovati učenca tako berilo, ki bo njegove posebne sposobnosti dopolnjevalo in stopnjevalo. Izbor knjige naj torej vodijo poklicni vzgojitelji,

n za vse učence enako, marveč osebnosti, značaju in bodoče odmerjenemu učenčevemu položaju v družbi primerno. Le tako se bodo razvile samonikle moči, a vse posvečene skupnemu cilju. »Navajanje k samostojnemu branju,« zaključuje minister, »se ne protivi študiju v skupini, marveč je celo uvod v pravi študij. Zato bo knjiga imela v razred bolj odprta vrata in bo živ, sestaven del pouka.«

Nas mora le veseliti, da to poudarjanje k vzgoji samostojnih veselijev, ne k vzgoji po enem kalupu, a vendar s končnim smotom — služba v korist skupnosti, da je ta poudarek naših starih pedagogov dobil uradno potrdilo tako odličnega in odločilnega moža, ki bo usmerjal tudi del slovenske šolstva.

R. B.

Koncert Mirana Viherja

V petek, dne 6. t. m., je Glasbena Matica ljubljanska priredila v kratkem razdobju že drugi violinski koncert. V mali in dobro zasadeni filharmonični dvorani se je predstavil mladi violinist Miran Viher, katerega smo imeli priložnost obkustiti že pred leti kot »čudežnega otroka«, ko nam je podajal skladbe glede na otroško dobo v neobčutljivi kvaliteti. Če je takrat kritika ob ugotovitvi njegove izredne glasbene nadarjenosti vendarle podvomila v njegov razvoj in rast v do zrelost rednega glasbenega udejstvovanja — kar se je čisto pokazalo v zgodovini — mora sedaj ista motriti mladega umetnika vsekakor iz pozitivne strani, pomstvarjalca pomembne oblikovalne sile, ki mu bo v bodočnosti nudila morda še večjega razmaha in ga usposobil za še večjega in oblikovalno svojstvenega violinskega koncertanta. Saj je njegov koncert izpričal globoko domljivo in zdrav smisel za muziciranje v različnih slogih napisanih del, v katerih je znal vedno obraniti njihovo svojstveno lepoto, tako v Corellijevi, Mo-

zartovi, Respighijevi, Škerjančevi in Paganinijevi glasbi. Iz vsake skladbe je znal izrpati dano lepoto in obraziti avtorjevi zasnovi in njegovemu duhu ustrezajočo in skladno podobo, ki je daleč odmaknjena od tako pogostih subjektivističnih in včasih prav občutenjsko pojmovanih pousvarjalnih značilnosti. Viher muzicira, on prislukuje celoti in njeni notranji, pristno glasbeni duhovni strukturi, on sledi dani napetosti, stopnjuje in gradi smiselno do močne prepričljivosti poslušalca. Dasi je mlad, je Viher že dosegel resničnega, pristnega muzika; v sebi nosi tisto prvinsko značilnost, ki je dana samo umetniku, zmožnost, da lahko dojamie in premeri globino, estetsko vrednoto umetnine, ki jo tudi na skladen način zna poblekovati. Viher je talent, na katerega moremo biti pozorni in mu nuditi priliko, da nadaljuje in stopnjuje svoj razvoj. Pogoji so mu dani za nekoč morda edinstvenega glasbenika-violinista. Njegova igra predstavlja tudi v tehničnem pogledu veliko kvaliteto: lep ton, ki ga ušesna in izredno dobrem instrumentu, čistost v intonaciji (razen v nekaj primerih, kar pa je pripisati vročini in njenim vplivom), ritmična preciznost, dobro obvladanje loka, ki prihaja do posebnega izraza pri skrbnem in lepem oblikovanju fraze...

Aleksandrija — Čikago starega veka

Aleksandrija je danes ena najpomembnejših sredozemskih trgovskih luk. Evropejec, ki hoče obiskati Egipet, mora pristati v Aleksandriji, ki jo je ustanovil I. 331. pr. Kr. Aleksander Veliki in ji je dal tudi tudi svoje ime. Z okoli 300.000 svobodnimi prebivalci, 7000 vojniki, sužnji in tuji je bila Aleksandrija največje mesto na svetu v tistih časih. Kot veliko trgovsko in tudi važno politično in kulturno središče ob Sredozemskem morju je bila pravi magnet, ki je s silo, kateri se ni bilo mogoče zoperstaviti, privlačeval nase ljudstvo treh celin: Evrope, Azije in Afrike.

Zmagoviti makedonski kralj Aleksander Veliki je hotel z ustanovitvijo mesta Aleksandrija potegniti Egipet v svoje veliko svetovno cesarstvo, katerega je zasnoval v svojih načrtih, prepeljati deželo faraonov z grško kulturo ter pripraviti nov prostor, kamor naj poseže in se potem v njem razvija helenistični duh. Aleksandrija pa naj bi postala tudi tržišče in skladišče vseh zakladov in bogastev Egipta, Arabije, Indije in Kitajske na eni, ter evropskega zahoda na drugi strani. To tržišče je bilo dobro za varovanje z otokom Farosom, ležečim pred Aleksandrijo. Na Farosu je bilo majhno naravno pristanišče Rhakotis.

Največje in najmočnejše mesto davnine, ki je bilo še do nedavnega velik sedež trgovine in znanosti, je raslo s pravo ameriško naglico. Mešanica ras, narodov, jezikov, navad in veroizpovedi je bila vzrok neštetim ribarjam in nemiro. Nekaj nemirnega je viselo nad bujnim življenjem tega vele mesta. Poleg Egiptčanov, Grkov, Armencev in Judov, ki so bili predvsem trgovci, si srečal v Aleksandriji Rimljanje, Ilire, Trake in Bitince, Sirce, Arabce in Kitajce, Indijce in Abesince. Videli si neizmerno bogastvo pa razkošje, brezmejno zapravljanje in razbrzdanost, pa tudi neizmerno gorje in polno revščine. Denar je pritekel v mesto in se iztekel iz njega prav po ameriško, prav tako, kakor odhajajo in prihajajo čebele v panj. Rimski cesar Hadrijan je izrazil svoj vtis o tem mestu v stavku: »Aleksandriji poznajo le enega boga — denar.«

Ze »velikim pristaniščem« (danes le za ribiške čolne namenjeno vzhodno pristanišče) je bilo impozantno. Videli si dok pri doku, skladišče ob skladišču. Poleg tega si videl tehnične priprave za nakladanje in razkladanje ladij, velike prostore in polno kašč. Tu je bila zaseda na žitna mornarica Rimljanov, tam postaja pristaniške policije, ki so jo tudi takrat že dobro poznali, pa polno ladij, ki so jih nakladali ali razkladali, preiskovali, če njihovo blago mogoče ne škoduje gospodarski samostojnosti Egipta, jim nalagali carine itd. Mestna industrija je predelovala surovine Vzhoda, delala tekstilno blago za Evropo, Azijo in Afriko. Spedijski posli so bili naravnost velikanski. Precejšen obseg je zavzemala tudi zamenjava med industrijskimi izdelki in — sužnjami. Ustanovitelj Aleksandrije s svojimi genialnim pogledom na kraj, kjer se bo lahko razvilo to veliko mesto, ni spoznal samo ugodne lege Aleksandrije kot izhodiščne točke velblodnih karavan iz Sirije in Arabije, marveč tudi kot kraj, kamor bodo vodile poti iz južne Arabije, Vzhodne Afrike, Indije in Kitajske.

vse to so odlike mladega umetnika. Za svoj program si je izbral dokaj težke skladbe. Na sporedu je imel Sonato v e-molu (Preludio, Allemanda, Sarabanda, Giga) italijanskega skladatelja Corellija, Mozartov koncert za violino v D-duru (Allegro, Andante cantabile, Rondo-kakadence F. Davida), italijanskega skladatelja Respighija Sonato v h-molu (Moderato, Andante espressivo, Passacaglia), slovenskega skladatelja L. M. Škerjanca Nesodobna bagatela in Lirična bagatela, sledila je lastna skladba Perpetuum mobile in končno Paganinijevi Caprici št. 21 in 20, v priredbi Szimanowskega. Prav lepo je podal vso skladbo, še posebej Preludio in Corellijevi Sonati, dalje Andante cantabile ter Rondo v Mozartovem Koncertu, prav tako v celoti Respighijevo Sonato, v kateri ga je smiselno podpiral pianist g. Marjan Lipovšek. Tudi Paganinijeve Capricie je dobro oblikoval. Na klavirju je violinista spremljal g. Marjan Lipovšek. Njegovo izvrstno delovanje je že itak dobro poznano kot kvaliteto. Tudi ob tej priliki je bilo na isti višini. Le boljše klavir bi moral oblikovalec imeti in čistejšo uglašen. Motili so namreč posamezni toni v diskantu. Koncert je bil dober in si jih želimo enakih tudi v bodočnosti.

sil.

Egipt je bogata dežela. Tudi rodovitna je, tako da je vedno lahko kljub gosti naseljenosti izvažala žito. Iz aleksandrijskih tkalnic, ki so bile deloma v lasti kraljevske hiše, je prihajalo platno za rimsko, egiptovsko in grško trgovsko ladije. Iz Aleksandrije je prihajal papir za ves Zahod. Vse svet je dobival vseh vrst robo iz Aleksandrije. Preproge, gobelini, dišave, lepe, dragocene vaze, mozaiki, pisano steklo, vse je prihajalo od tam. Draguljarji in zlatarji, tovarne za orožje, steklarne, vseh vrst obrti, slikarji, rezbarji, ladjedelnice, vse je bilo zgneto v največjem trgovskem središču tedanjega sveta. Znani so bili tudi razni v Aleksandriji izdelani dragoceni izdelki, ki so jih ponajveč kupovali rimski milijonarji, kakor luksuzni vozovi, mize na nogah iz slonove kosti (ena taka mizica je veljala »skromno« vstopico dveh in pol milijona dinarjev). Na glasu so bile tudi v Aleksandriji izdelane vodne ure, avtomati in hidravlične orgle.

Mesto, ki je živelo tako bogato, razkošno in v izobilju, je moralo biti v vsakem pogledu velkopotezno. In takšna je bila Aleksandrija, ta edinstveni most med Vzhodom in Zahodom. Vse aleksandrijske ulice so bile ravne. Od severa proti jugu ter od vzhoda proti zahodu sta vodili dve dolgi, široki, z granitnimi kvadri tlakovani ulici s senčnimi arkadami za pešce. Sredi mesta sta se križali v pravem kotu. Na tem križišču so bila postavljena veličastna vrata. Ob straneh teh ulic so bili javni parki in sprehajališča, palače in tempelj, uradna poslopja ter večnadstropne stanovanjske in trgovske hiše.

Otoka Fara pred aleksandrijskim pristaniščem obiskovalci danes ne najde več. Že pod Ptolomeji so ga zvezali s celino. Na otoku je bilo eno izmed sedmerih čudes starega veka, svetlobni stolp, zgrajen od Sostrata iz Knida. Na štirioglatem stolpku je slonela osmerogolata srednja zgradba, na njej pa okrogla svetilka.

Poleg judovske četrti je bila pri velikem pristanišču najmočnejša aleksandrijska četrt: Bruchium. Praviljicam iz tisoč in ene noči so bile podobne kraljevske palače s čudovitimi vrtovi in senčnimi hodniki pod velikimi listovci. V Bruchiumu je bil tudi gimnazij, modernu bi mu rekli »šola za telesno vzgojo, jezišče, gledališče in cirкус. V velikem, grozo vzbujajočem mavzoleju je počivalo truplo Aleksandra Velikega, ki so ga prepeljali iz Babilona. Truplo je ležalo v krsti iz čistega zlata, toda neki poznejši egiptovski kralji, ki je nujno potreboval zlato, jo je zamenjal s stekleno. Velikanska zgradba muzeja, polna krasnih dvoran in hodnikov iz stebrov je povzdigovala Aleksandrijo v žarišče duševnega življenja. Tu so se bhalji učenjaki vsega sveta, da bi se lahko zaradi naravnost kraljevskih podpor, prosti vseh gmotnih zadev in nevspešnosti predali zgolj študiju ali raziskovanju, zlasti na polju dramatike, filologije in naravoslovnih ved. V muzeju je bila tudi največja knjižnica starega veka. Obsegala je 900.000 folijev. Pod Gajem Julijem Cezarjem je postala žrtev požara. Sicer so jo hoteli nadomestiti s knjigami, ki so jih pripeljali iz Bergamona, toda večji del vse literature starega veka je ta požar za vekomaj uničil. Ko je bil pozneje pod cesarjem Markom Avrelijem Bruchium razdejan, je prevzel nalogo muzeja najlepši in največji aleksandrijski tempelj Serapeum. V današnjih evropskih muzejih je le še zelo malo ostankov iz tega kulturno zelo bogatega in gospodarsko nadvse razgibanega mesta.

Credito Italiano

Banca di Interesse nazionale

Sede sociale:
GENOVA
Direzione centrale:
MILANO
Capitale e riserva:
Lit. 623,394.040
Sede di Trieste:
Piazza C. Ciano

Tutte le operazioni di banca, cambio e borsa. Servizio speciale per le relazioni commerciali con l'estero.

Filiali in tutta Italia.

Banche affiliate:

Banca Dalmata di Sconto: Zara, Spalato, Sebenico • Banca Italo Francese di Credito: Parigi, Nizza, Tunisi • Banco Italo Egiziano: Alessandria, Cairo, Port Said ecc. • Banca Italiana per la Cina: Sciangai • Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires ecc.

Credito Italiano

Zavod obče narodnega značaja

Sedež družbe:
GENOVA
Centralna direkcija:
MILANO
Glavnica in rezerva:
Lit. 623,394.040
Sedež v Trieste:
Piazza C. Ciano

Vsi bančni, tečajni in borzni posli. Specijalna služba za trgovske posle z inozemstvom.

Podružnice po vsej Italiji.

Združeni in afiliirani zavodi:

Banca Dalmata di Sconto: Zader, Split, Šibenik • Banca Italo Francese di Credito: Paris, Nica, Tunis • Banco Italo Egiziano: Aleksandrija, Kairo, Port Said itd. • Banca Italiana per la Cina: Sangaj • Banca Italo Belga: Antwerpen, San Paolo, Rio de Janeiro, Buenos Aires itd.

Posestva

REALITETA

posestna posredovalnica
v Ljubljani je samo
v PREŠERNOVI ULICI 84
nasproti glavne pošte
Telefon 44-20

Vsako nepremičnino

v Ljubljani in njeni okoli-
lici kupimo. »Realiteta«,
Prešernova ulica št. 84-I,
nasproti glavne pošte.
Telefon 44-20.

Manjšo vilo

v Ljubljani, z modernim
komfortom in vrtom kup-
pim. Izplačilo v gotovini
takoj. Posredovalci so iz-
ključeni. — Ponudbe na
upravo lista pod »Mala
vila«, št. 8710.

Kolesa

Damsko in moško kolo

najfiniješ znamke, zelo
poceni napredaj, suštar-
sič, Mehanična delavni-
ca, Tyrševa 13 (Figovec,
levo dvorišče.)

Moško in žensko kolo

dobro ohranjeno kupim.
Ponudbe z navedbo cene
in znamke na upravo li-
sta pod »Tako«, št. 8712.

V našem

Za pisarno

ali poslovne prostore od-
damo takoj ali pozneje v
našem lep, velik salon s
balkonom in še eno manj-
šo sobo na Rimski cesti
št. 2 (vogal Napoleono-
vega trga). Pojasnila da-
je hišnik ob vsakem času.

Kupujte pri naših
inzerentih!

Razno

Monograme za robce
in perilo, gumba, gumb-
nice, entel, ašur, predtisk
izvršimo takoj. Tamburina-
nje oblik, vezanje perila

Matek & Mikeš
Ljubljana, Franciškanska ulica
nasproti hotela Union

Zavese
za zatemnitev
praktične in poceni
dobavlja
Danilo Puc
tapetnik
Slomškova ulica št. 9.

Lisice si pomagajo

Neki možak pripoveduje: »Opoldne sem
stopal po ozki gozdni poti, ko zaslišim glasno
lajanje od vetrne strani. Brž se skrijem v mi-
ro zavetje. Kmalu priteče po poti lisjak, ki se
mu pozna, da so mu moči pošle. Tedaj pa se
mu mahoma pridruži docela spočita lisica, teče
za trenutek z njim vstric, lisjak preskoči s ce-
ste v goste grmovje, lisica pa gre sovražniku
nasproti, prekriža bliskovito prejšnjo lisjakovo
pot, nato pa krene v nasprotno smer, kakor lis-
jak. Psi pridruživ do tega križišča, zmedeno
skačejo sem in tja, nato jo ulijejo za lisico;
samo trije hočejo za lisjakovo sledjo, pa konč-
no družba še nje potegne za seboj. Tako je spo-
čita lisica rešila utrujenega lisjaka.

Iz zgodovine krompirja

Krompir, ki so ga prinesli v Evropo po
odkritju Amerike, so uporabljali dve stoletji
samo za okras kot lepo cvetlico in se takrat lju-
dem še sanjalo ni, da bo krompirjev gomolj ne-
koč poglavitna hrana v Evropi. Takrat so gojili
in negovali krompir evropski vrtnarji po svo-
jih vrtovih, ker je imel lepo cvetje, ki je bilo
povsod zaželeno, cenjeno in zato zelo drago-
ceno. Krompirjev cvet je bil najlepši okrasek
v damskih laseh. Francoski kralj Ludovik XIV.
ga je rad nosil v gumbnici pri velikih svečano-
stih na dvoru. Krompirjev cvet je rad daroval
damam na plesu in odlična dama takrat ni mo-
gla biti od kralja bolj počaščena, kakor če ji
je podaril krompirjev cvet. No, danes so se časi
zasukali in ne cenimo več toliko krompirjevega
cveta, pač pa radi jemo krompir.

Trgovina z nebesnim kamnom

V državi Čile ljudje s posebno vnemo po-
birajo meteorje, ki padajo izpod neba in jih
potem v veliki meri prodajajo v druge države,
čeprav je zemlja tudi drugod polna te vrste
rude. Cilenci so si ustanovili celo posebna dru-
štva, ki se pečajo samo s to trgovino in so v
svetu znana pod imenom: trgovci z nebesnim
kamnom.

Italijanščina brez učitelja

PETNAJSTA LEKCIJA

Pomenili se bomo o boleznih ter se seznanili
s trpnim načinom.

Bolezen in trpni način greda nekako skupaj.
Bolezen (la malattia) je sicer huda reč, ampak
izogniti se ji večina smrtnikov ne more. Zato se
pomenimo tudi o njej, vsi pa za zdravje (la sa-
lute) figo tiščimo...

Ce nadloga drugače ne mine, moramo k zdrav-
niku (il medico), ponavadi k našemu domačemu
zdravniku (il nostro medico curante). On nas lahko
pošlje k specialistu (lo specialista): specialistu
za oči (l'oculista m.), za nos, ušesa in grlo (l'oto-
rino-laringo-iatra), za živčne bolezni (il neurologo),
za kožne bolezni (il dermatologo), za ženske bo-
lezni (il ginecologo) itd. Specialist za otroške bo-
lezni se imenuje il pediatria.

Zdravnik ponavadi najprej preskusi pulz (ta-
stare il polso), zmeri temperaturo (misurare ali
prendere la temperatura) in krvni pritisk (la pres-
sione sanguigna), presluša srce in pljuča (ascoltare
il cuore e i polmoni); treba mu je pokazati jezik
(mostrare la lingua), včasih potrebuje tudi malo
seči (un campione d'urina) ali krvi (il sangue), da
ju preišče (far l'analisi, ali analizare).

Ponavadi bolnik sam pove, kje ga boli (sen-
tire dolori = čutiti bolečine, avér male = imeti
bolečino), zbada (sentire una fitta, sentire una
puntura = čutiti zbadanje). Treba je globoko di-
hati (respirare profondamente). Bolnik nato lahko
potoži, da nima teka (aver inappetenza = imeti
netek), da ima migreno (aver un'emicrania) ali
ga sploh glava boli (avér mal di testa), da ne more
spati (essere tormentato dall'insonnia = biti mu-
čen od nespečnosti), da je zaprt (essere costipato,
stitico; la stitichezza, la costipazione = zaprtje),
da ima slabo prebavo (digerire male; slabo pre-
bavljam = digerisco male; motnja v prebavih
un'indigestione), da je prehlajen (essere infred-
dato) in da kašlja (avér tosse = imeti kašelj).
Zaradi nahoda (il raffreddore) sicer ne hodimo k
zdravniku, pač pa je potrebna zdravniška pomoč
pri vnetjih (l'inflamazione): bronhitidi (la bron-
chite), pljučnici (la polmonite), vnetju rebrne mre-
ne (la pleurite), vnetju žrelca (la tonsil-
lita), vnetju v grlu (la laringite), vnetju sapnika
(la faringite).

Zastrupljenje (l'avvelenamento m.) je tudi res-
na stvar. Treba je bljuvati (rigettare ali dár di
stomaco) ali izprati želodec (praticare la la-
vanda dello stomaco). Reče je tudi, kdor trpi za
kamni: žolčnimi kamni (andare soggetto a calcoli
biliari = biti podvržen kamnom žolčnim), ledvič-
nimi kamni (andare soggetto a calcoli renali).

(Kroničen) črevesni katar (un catarro intestinale
crónico) je zoprna bolezen, prav tako tudi katar
v mehurju (un catarro di vescica). Dandanes je pol-
no revmatizma (i reumi, i reumatismi), nevralgije
(la nevralgia), ishijsa (la sciatica). Precej je tudi
srčnih napak (un vizio cardiatico), razširjenj srca
(la dilatazione di cuore). Zavratna bolezen je rak
(il cancro), pa tudi jetika (la tisi).

Pri vsaki hujši bolezni nastopi vročina (la
febbre).

So primeri, ko pomaga samo nož (la lancetta)
v rokah kirurga (il chirurgo). Pri tem se porabi
popolno ali delno omrtvičenje (un'anestesia gene-
rale o locale). Operacije (l'operazione) kile (l'ér-
nia) in slepiča (l'appendicite) so danes nekaj vsak-
danjega. Kirurg je potreben tudi pri kakšni ne-
sreči, če si kdo zlomi kakšen ud (spezarsí un
arto; la frattura = zlom) ali se kako rani (rana
= la ferita), da ga je treba obvezati (fasciare).
V takih primerih je treba v bolnišnico (l'osped-
ale m.).

Neprijetne so epidemije (l'epidemia f.) nalez-
ljivih bolezni (la malattia contagiosa): davice (la
difteria), škrlatinke (la scarlattina), legarja (il tifo),
influenca (l'influenza) itd. Še najbolj nedolžne so
ošpice (il morbillo).

Fra' chirúrgi.

Un chirúrgo domándá? ad? un colléga:

— È riuscita l'operazione?

— Sì. Il paziénte è mórtó, ma abbíamo im-
parátó come lo si potrebbe salváre, se dovés-
simo operárló di nuóvo!

Ključ k vajam v 34 nadaljevanju.

Si bral to novico? Da, pa nisem o njej (di
essa = ne) prebrán. Imate še kruha? Ne, ampak
če ga (d'esso = ne) želite, bom poslal(a) služ-
kinjo kupiti ga (d'esso = ne). (Ali) je še zelo
daleč vaša hiša? Ne, gospod, tam (= ci) bomo
v desetih minutah. Kako lep vrt! V njem (in
esso = vi) so prelepe slike; kdo je njegov
(njegov = od njega = d'esso = ne) lastnik?

Tutti i cittadini l'ámáno ed egli n'è (= ne è)
bén dégno. Quésto libro è móltó istruttivo. Chi
n'è l'autóre? Un signóre è in anticáméra. Ne
(= di questa cosa) avvertirò il bábbó. È tuo fra-
tello ancóra in città? Sì, ha l'intenzíone di re-
stárci due mési. Vi sèi státo ánche tu?

med — domandare a = vprašati koga. —
riuscire = uspeti. — pacient, bolnik. — pass. pass.
glagola morie = umreti. — imparare = naučiti se.
— si potrebe = bi se moglo (pogojnik glagola po-
tère = móči). — reáliti. — è. — bi morali (kon-
junktiv imperfekta glagola dovere = morati). — ope-
rare = operirati. — di nuóvo = znova, zopet.

Zahtevajte povsod „SLOVENCA“

Green:

Luč in tema

XXVII.

ZADREGA GOSPE BELDEN.

»Nisem si mislila, da me bo potegnil,« je de-
jala gospa Belden, ko me je zagledala. »Kaj me
tako gledate? Kaj se je zgodilo?« je vprašala.
»Zgodilo se je nekaj posebnega. Samo za tre-
nutek vas ni bilo in že smo nekaj odkrili.« —
Nalase sem prenehala, da bi jo preplašil in prisilil
govoriti. Čeprav je prebledela, se ni prav nič raz-
burila, kakor sem to pričakoval. Zato sem nade-
ljeval: »Odkrili smo nekaj, kar bo imelo težke
posledice.«

Na moje največje začudenje je prišla gospa
Belden jokati.

»Vedela sem to,« je mrmrala, »vedela sem
to! Vedno sem dejala, da ne bo moglo biti skruti, če
kdo pride v hišo. Ona je tako nemirna. Ali,« se
je naenkrat streznila, »vi ni niste še ničesar po-
vedali, kaj se je zgodilo; morda mislite vse kaj
druga.«

»Gospa Belden. Kar naravnost govoriva. Žen-
ski, ki skriva pred zakonom v svoji hiši tako važno
pričo, kakor je Hana, se ni treba delati nevedne,
ko pa je kriva pred svetom in Bogom.«
»Kaj hočete reči s tem?« je vprašala gospa
Belden. »Nikdar nisem nameravala storiti kako
krivice, temveč nasprotno, vedno sem skušala koga
rešiti. Jaz — — — jaz — — — no, kdo pa ste vi?
Kaj vas briga, kaj jaz delam? Dejali ste, da ste
odvethne. Ali ne prihajate v imenu Mary Leaven-
worthove nadzirat, če izpolnjujem njeno nalogo
in...?«

»Gospa Belden, vam je pač vseeno, kdo sem
in po kaj sem prišel. Vendar vam moram reči, da
sem vam povedal svoje pravo ime in samo pri-

stavljam, da sem prijatelj gospie Leavenworthovih,
pa me vse zanima, kar se nju tiče. Ako vam re-
čem, da je Eleonora s smrtjo deklice...«

»Smrtjo? Kaj naj to pomeni?«

Njeno začudenje je bilo preveč naravno, njen
glas preveč prestrašen, ni mi dal sumiti, da je
goske znano, kaj se je zgodilo v njeni hiši.
»Da, deklica, katero ste do sedaj tako dobro
skrivali, je vam ušla; imate samo še njene zemelj-
ske ostanke, gospa Belden.«

»Se danes mi zveni po ušesih njen obupni krik.
»Ne verujem! Ne morem verjeti.«
In stekla je po stopnicah.

Prizora, ki se je odigral pred pokojnico, ne
bom nikdar pozabil. Med lomljenjem rok je v sol-
zah zatrdjevala, da o vsem tem ne ve prav nič.
Snoči da je pustila deklico čisto in zdravo in zaprla
za seboj vrata, kakor je to imela navado, kadar je
bil kdo tuji v hiši. Če je Hana umrla od kapi, se
je moralo to zgoditi v največji tišini, ker celo noč
ni čula nobenega glasu, čeprav je večkrat poslu-
šala, ker se je bala, da ne bi Hana motila gosta
z ropotanjem.

»No, vi ste bili zjutraj v njuni sobi?« sem jo
vprašal.

»Da, a nisem ničesar nenavadnega opazila.
Mutilo se mi je in zdelo se mi je, da deklica spi.
Postavila sem zajutrek na mizo in odšla, vrata za
seboj pa sem zaklenila.«

»Čudno. Dekle torej ni bila bolna?«

»Ne, nasprotno. Živahna in veselejša ko na-
vadno. Še na um mi ni prišlo, da bi mogla zboleti.
Če bi — — —«

»Ali niste mislili na to, da bi zbolela? A zakaj
ste ji snoči dali dozo zdravil?«

Iz sosedne sobe je bil stopil Dolgi nos in stav-
il to vprašanje.
»Tega jaz nisem storila,« je odgovorila misleč,
da sem jo jaz vprašal. »Kaj ne Hana, da jaz ni-
sem tega storila? Oh, ubogo moje dete! — — —«

»No za onega, kako je prišla do zdravil? Kdo
drug ji je dal, če ne vi?«

Šele sedaj je opazila, da je razen mene pri-
sotna še ena oseba, ki jo sprašuje. Hitro je ostala
in opazovala tujca. »Ne vem, gospod, kdo ste, a
toliko vam vendar morem reči, da dekle ni vzelo
nobenh zdravil in da ni bila bolna!«

»A jaz sem z lastnimi očmi videl, da je vzela
neki prašek.«

»Videli? Ali se vam meša ali meni? Vi ste jo
videli, ko je jemala prašek? Kako je to mogoče,
ko je bila 24 ur zaprta?«

»S strehe gledati skozi okno ni ravno težko,
gospa.«

»Oh! Je vzkliknila Belden, »v moji hiši
je vohun! No, prav se mi godi! Zaprla sem jo v sobo,
ne da bi katerikrat pogledala k njej. In vendar,
kaj je vzela? Zdravilo? Strup?«

»Nisem dejal strup.«

»A vi to verujete; mislite, da se je zastrupila
in da sem ji jaz pomagal.«

»Ne,« sem hitel, »on ne misli, da ste ji vi po-
magali; on pravi samo, da je videl, ko je nekaj
jemala, kar je moralo povzročiti njeno smrt, pa
vas sprašuje, kje je to ona dobila.«

»Kako naj vam povem? Jaz ji nisem ničesar
dala in tudi ne vem, če je imela kaj podobnega.«

Tolažil sem jo in hotel sem hitro oddati brzo-
javko.

Prijel sem gospo Belden za roko, da bi jo od-
peljal iz žalostne sobe, a ona se je temu uprla in
se vsedla k postelji.

»Nočem je več zapustiti. S tega mesta se ne
bom več ganila.«
Ko sem dejal Dolgemu nosu, da naj gre brzo-
javiti, me ni poslušal.

»Preden gospa ne gre iz sobe in vi mi morate
objaviti, da boeste sami v sobi, potem grem.«

»Predalec gre vaš sum in preveč kruti so vaši
nazori. Še ničesar nisem našla, kar bi dalo opra-

vičiti vaše postopanje, potem tudi ne vidim, kaj
bi moglo gospe škodovati, če ostane tu. Sicer pa
vam obljubim, da jo bom čuval, če je to vam po
volji.«

»Nočem, da jo tukaj varujete,« je odgovoril
odločno policaj, »zodpeljite gospo dol. Ne grem iz
hiše, dokler je ona tu v sobi.«

»Vi gospodarite, kakor bi bila hiša vaša.«

»Mogoče, in zato imam tudi vzroke. Imam ne-
kaj, kar me pooblašča tako postopati.«

»Pismo.«

»Da.«

»Dajte mi ga, prosim vas.«

»Ne, tako dolgo ne, dokler je tu gospa.«

Videč, da se ne da omajati, sem se obrnil
h gospe Belden:

»Sedaj vas moram prositi, da greste z menoj
dol. To ni navadna smrt. Moramo poslati po ko-
misijo in koronerja. Bolje je, da greste iz sobe.«

»To ne menja stvari. Koroner je moj sood in
ostala bom tu, dokler ne pride.«

»Kaj vam to pomaga? Če hočete ostati pri
svoji trmi, ostanite pod varstvom tega gospoda in
jaz sam grem po komisijo.«

Te besede so vplivale nanjo. Pogledala je
Dolgega nosu s prezirom in vstala.

»Čisto v vaših rokah sem!« je rekla in pokri-
la pokojnično obličje z žepnim robcem in odšla
iz sobe brez obotavljanja.

Dve minuti nato sem imel v rokah pismo, o
katerem mi je pravil policaj.

»Našel sem ga,« mi je govoril, »v obleki, ki
jo je imela snoči gospa Belden, drugo pismo se
je pa izgubilo ali pa kam založilo, nisem ga mogel
najti. Sicer pa mislim, da bo to dovolj. Drugega
še iskali ne boste.«

Ne pazeh na resni ton policista sem odprl pi-
sma. Bilo je to manjše pismo, katerega sem videl
dan prej pri gospe Belden pred pošto.